

F. GRAELL I DENIEL

INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA

QUADERNS DE FILOSOFIA

50

F. GRAELL I DENIEL

INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA

50

QUADERNS DE FILOSOFIA

Barcelona 2025

5ª edició març 2025 [4ª edició octubre 2022
3ª edició maig 2021
2ª edició juliol 2020
1ª edició maig de 2018]

© F.Graell i Deniel
ISBN: 978-84-943607-8-7

www.dossier.graell
www.xtec.cat/~fgraell
www.quadernsdefilosofia.cat

E-mail: fgraell@xtec.cat

El web permet de baixar la còpia d'un qualsevol quadern editat.
Podeu fer ús de l'adreça electrònica per a qualsevol correspondència amb
Quaderns de Filosofia.

Es prega de tenir en compte sempre de consultar si hi ha una nova edició
(que inclou canvis de vegades prou rellevants) en el web esmentat.

ONTINGUT

Pròlegs, 8.

PRESENTACIÓ, 9.

PREÀMBUL, 12.

I EL DÈBIT (les variacions)

1. COMENÇAR PELS ENTORNS, 17.
2. HI HA COSES I ESDEVENIMENTS FÍSICS, 18.
3. LLUR PERLLONGAMENT AMB EL COS PROPI, 21.
4. EL DÈBIT CORPORAL, 21.
5. LA IMATGE, 22.
6. HI HA TAMBÉ MEDIACIÓ, 23.
7. EL DÈBIT EN AQUESTES REALITATS COM A TRET
RELLEVANT AL COSTAT DELS ALTRES, 24.

II EL CONSCIENT (les modalitats)

1. SE SAP QUÈ S'ESTÀ FENT, 27.
2. L'ADONAR-SE DE QUELCOM, 28.
3. LA MODIFICACIÓ OBJECTIVITZADORA, 28.
4. LA IDENTITAT, 29.
5. EL SI, 30.
6. ÉSSER-HI I L'ADONAR-SE DEL REAL, 31.
7. EL SUPORT CORPORAL DEL CONSCIENT, 32.
8. LES VÀRIES MODALITATS DEL CONSCIENT, 33.

III

UNA OCUPACIÓ QUE SITUA (les alteracions)

1. L'OCUPACIÓ I L'EXPLÍCIT, 35.
2. OCUPACIÓ I SITUACIÓ, 36.
3. L'ALTERACIÓ SITUACIONAL I LA FINITUD, 37.
4. EL LLENGUATGE I LA SITUACIÓ, 38.
5. L'OCUPACIÓ I EL COS, 39.

IV

EL TEMPS (els esdeveniments)

1. UN ESDEVENIR O PASSAR, 42.
2. L'EXPERIÈNCIA I L'ACTIVITAT, 44.
3. EL PASSAT I EL SUBJECTE QUE ROMAN, 45.
4. EL TEMPS I EL COS, 47.

V

DEL CONEIXEMENT CONCRET A LA RAÓ (els oferiments)

1. ALLÒ PERCEBUT I MEDIAT, 49.
2. ESBÓS DEL PAPER DE LA IMAGINACIÓ, 50.
3. ALGUNA CARACTERITZACIÓ MÉS DEL QUE ES PENSA I ES
DIU, 51.

4. LA RAÓ COM A RECULL, 52.
5. LA INTEGRACIÓ EN LA RAÓ, 53.
6. UNA INTEGRACIÓ PRESENCIALMENT PETITA, 54.
7. COHESIÓ I COHERÈNCIA, 55.
8. LA COHERÈNCIA I LA RAÓ, 55.
9. SI CONVÉ EL PAS A LA RAÓ DEL MANIFEST, 56.
10. LA RELACIÓ COM A RAÓ, 57.
11. NOTA PRIMERA. ALLÒ SENTIT I LA RAÓ, 57.
12. NOTA SEGONA. INTEGRACIÓ I OFERIMENT, 58.
13. EL COS EN ELS OFERIMENTS, 59.
14. LA FACTICITAT DE LA INTEGRACIÓ, 60.

VI

EL FACTOR EN L'OBERT (les finituds)

1. UN NOU APUNTAMENT, 62.
2. EL FACTOR EN L'OBERT I LA DEPENDÈNCIA CORPORAL, 64.

VII

UNA TASCA SENSE TERME, 66.

Pròleg a la segona edició

No hi havia cap urgència d'una segona edició perquè es mantenia el conjunt de l'escrit, que reeixia en l'expressió del que s'hi volia comunicar.

El motiu bàsic ha estat doncs un cert canvi de detalls: per exemple, el segon apuntament ja no es diu «el mateix», sinó «el conscient»: el primer semblava evocar massa la identitat. Ultra això s'hi introduïa precipitadament l'existència, quan hauria de ser el darrer pas, i s'hi ha afegit alguna apartat més («ser-hi», per exemple).

També s'hi inclou un nou apuntament, el temps, que ja s'havia treballat en d'altres quaderns (QF6 i QF38), i que aquí tenia un lloc propi.

S'ha fet algunes precisions, sobretot respecte al paper del cos com a suport, i poca cosa més.

Es tracta de tenir un treball com aquest tan acuradament acabat com sigui possible perquè serveixi de referència dels altres quaderns.

Pròleg a la tercera edició

L'afany de fer-lo un quadern de referència ha dut a afegir uns paràgrafs al preàmbul, i ha fet canviar l'exemplificació en l'estudi del factor en l'obert: la significació ja no era un afer que li fos propi, tal i com la revisió de QF15-17 ho ha indicat. S'ha aprofitat per a treure l'ús d'«un hom» per tal d'expressar-hi més aviat ésser-hi.

Pròleg a la quarta edició

La publicació del quadern *Filosofia del llenguatge* QF56 aconsellava de llevar l'annex a propòsit de l'expressió amb ús lingüístic. S'ha aprofitat per a fer petites correccions al factor en l'obert, i per a distribuir en paràgrafs l'apartat del temps.

Pròleg a la cinquena edició

Els canvis es limiten a una relació millorada entre el pensat i l'expressat que ha repercutit sobres alguns apartats de l'escrit. S'ha aprofitat per a corregir alguns detalls d'acord amb els progressos aconseguits.

PRESENTACIÓ

1. Sembla com si el que s'ha après des de petit, i es va reblant amb els anys, impregnés profusament l'estil de fer i de parlar, i amb això el que es pensa i les maneres preferents de sentir-ho. La remissió serviria per a tenir present la implicació de les condicions socials en la formació de les disposicions de l'individu, de la manera d'ocupar-se dels afers – les circumstàncies socials i personals permetrien d'especular-ne un origen. Car la conducta pròpia deu emergir des de tot això, i s'assumeix sense ambages que no hi deu haver mai una mateixa circumstància social, com cap individu no deu repetir sense més les característiques d'altres individus, d'acord amb un a priori que defensaria que la història i els individus mai no es repeteixen.

Cadascú de nosaltres es troba en una conjuntura individual i social. Val la pena d'assumir, si més no en l'àmbit de les societats contemporànies, que s'hi fomenta alguna modalitat de pensament crític pels seus efectes en el camp del progrés tecnològic, pels beneficis econòmics i, en conjunt, humans que en resulten; el coneixement ha esdevingut quelcom a conrear i a descabdellar, mentre el model d'aquest saber es trobaria en la ciència: pel cap baix el sistema social aprofita sinèrgies creades per l'estudi i la investigació, i rep amb interès el crític innovador.

L'àmbit on l'escrit es col·loca ara es troba més aviat en allò que no és sempre necessari per al progrés del coneixement: un dels trets del que s'ha de fer rau, per exemple, a preguntar-se d'una manera característica, que no es fa sense dubtes i entrebancs, de forma que s'hi pot qüestionar molt en l'accepció de voler saber el perquè d'alguna cosa, l'experiència que ho avala, el motiu que s'ha fet servir, etc.

2. Aquesta activitat nostra, que no cal per a tirar endavant la ciència, deu néixer d'alguna peculiar circumstància. En efecte el món d'avui fa ostentació d'una pluralitat en totes les direccions, l'individu s'hi mou de moltes maneres, i procura de captenir-se atenent orientacions diverses. El contrast convida a repassar les actituds i les

disposicions, i no sembla descabdellat d'albirar-hi el sòl d'algun malestar quan no se sap com comprendre els altres i com comprendre's un mateix.

Es tracta d'una certa inadaptació pel fet que els mateixos problemes reiterats de les ocupacions quotidianes duen la llavor d'un cert desassossec.

Si més no els interrogants brollen perquè hi ha alguna mena de desconcert, cosa que valdria per a una qualsevol classe de recerca i d'aventura. El mateix esbalaïment aristotèlic, que provocaria el naixement del saber, semblaria pressuposar algun tipus de desengany o d'incapacitat en la manera de tractar un afer. Cal doncs algun sotrac, potser una angoixa, perquè aparegui l'interrogant. I es poden posar en qüestió moltes coses, no sols del coneixement natural, sinó així mateix les valoracions, els afers importants, les relacions amb els altres, i fins i tot l'encert en les activitats pròpies.

També la ciència ha contribuït a la seva manera a un tal plantejament amb l'anhel dels investigadors de fer passes endavant, del descobriment de noves perspectives, de mantenir constantment la tensió necessària, i de fer remetre alhora a noves preguntes pels antecedents del seu coneixement i pel seu sentit.

S'hi ofereix una tasca inacabable. Mai no es pot tenir la solució i cal que es mantingui arreu la voluntat d'algú que hi torna i que recomença; que el que s'ha après no acabi essent una repetició que ignora que ha estat resultant de recerca: es deixa l'adquirir, en profit de fer aflorar una experiència amb trets de frescor i de novetat.

3. La introducció presenta un estil de fer filosofia, i alhora n'és un exercici. Està concebuda per tal que el lector la pugui sospesar fàcilment gràcies al que s'hi defensa: l'exposició procura evitar les ambigüitats i s'allunya, tant com s'ha sabut fer-ho, de mantenir-hi un discurs interpretable de diferents maneres.

A més el text permet que se'l segueixi des del començament en l'accepció que prova, si més no en intenció, de no introduir res rellevant sense algun tractament, de manera que es pot progressar en el que s'hi proposa talment com es puja pels graons d'una escala.

Un tal procediment gaudeix de força avantatges, i hi hauria potser d'haver el convenciment que una oferta d'aquest tipus de disciplina caldria que es lliurés segons aquest patró, de manera que allò important no s'hi introduís subreptíciament. Malgrat tot deu ser impossible de realitzar-ho estrictament, i es deu fer inevitable de suposar allò que s'estudiarà més tard. Tanmateix l'esforç d'intentar-ho sembla concebible, i recomanable: pel cap baix la certesa que no hi ha cap començament genuí no fóra un inconvenient seriós per a estalviar-se l'escomesa de l'inici i que s'avalí el que deu ser més característic.

No és el lloc d'escatir en detall ara i aquí el perquè o el que duu a no seguir d'altres pautes mes o menys d'acord amb corrents importants de pensament. Basti apuntar que les posicions analítiques i fenomenològiques han lliurat una munió de discussions que han enriquit d'allò més el bagatge del seus lectors, i que prou punts d'aquest treball poden fer-se convergir amb els d'altres autors. ¿Hi pot haver alguna crítica conjunta a tots aquests, sovint genials, autors? Sembla molt difícil perquè s'hi troba tota mena d'orientacions i d'estils propis. Basti afegir que, si la introducció no segueix alguna manera de treballar (de les moltes que hi ha) analítica rau en el fet que l'activitat absorbeix l'ús lingüístic; i que, si abandona un qualsevol àmbit fenomenològic, es deu que nosaltres defensarem que la realitat fa esvair l'esfera fenomenològica.

S'acordarà fàcilment que la consistència dels escrits d'aquesta mena porta a assumir que no pot acceptar-se allò que no s'ha legitimitat, ni pot no indicar-s'hi què és expressar-se. Les dificultats de tota índole que s'hi ofereix no impedeixen de destriar una exposició coherent (independentment del que sigui això) entre les altres. Car aquella no es caracteritza per parlar d'una qualsevol manera, sinó per a fer-ho d'acord amb les exigències del tema.

Al cap i a la fi el lector es troba davant d'un text que defensa una filosofia que posa en relleu trets que deuen caracteritzar-la. Basti afegir que la present fa ressaltar les plurals realitats com a factor que fa palès la seva actitud, i la raó perquè pren la comprensió que li és pròpia com una fita.

PREÀMBUL

Una introducció hauria d'oferir allò amb què es compta a l'hora de dur a terme l'activitat proposada, caldria prendre com a punt de partida quelcom singular, escàpol a la consideració ràpida, malgrat que degui ser sempre present.

Què s'inclou tothora que no cal posar-ho en relleu per les moltes més coses urgents a tractar? Possiblement el gaudi d'un conjunt d'objectes físics, el saber que s'hi és, que es troba en algun lloc, que passa, que raona, que troba alguna cosa singular, i potser d'altres característiques no apuntades ara.

Això constantment pressuposat es palesa important quan es concep a tall d'un conjunt, diguem-ne, d'elements característics. Es mostren com uns apuntaments reals.

Tanmateix cal copsar-ho de la millor manera possible: un ens es lliura globalment i no hi ha aquí cap propòsit de desplegar alguna mena d'estructura seva bàsica des d'uns components ben establerts. Els apuntaments expressen més aviat esforços per a indicar quelcom més o menys encertadament, que deuen permetre una aproximació seva diferent dins de certs marges, respectant, és clar, que el que s'expressa dels elements sempre fa solidaris els uns amb els altres.

Per tant la nostra comesa és més aviat una proposta que no exclou una revisió que la millori. Apuntaments doncs perquè són solidaris: la indicació d'un tret suposa tots els altres.

¿Implica alguna indiferència en l'ordre de presentació? Possiblement. Malgrat això deu ser preferible de començar per la certesa del dèbit en la realitat física, passar per les altres, i més tard provar d'introduir més apuntaments d'acord amb algun criteri de conveniència.

* * *

Podria semblar que el fet conscient o la raó, per tal d'esmentar-nos, no fossin característiques d'un qualsevol ens, sinó d'un home: s'insistiria en l'aspecte subjectiu de ser conscient, del coneixement,

del temps viscut, i d'altres, i es rebutjaria que la consideració del que aporten els apuntament permetés l'anàlisi del que és real.

Versemblantment la lectura del quadern permetria de respondre ja a unes tals objeccions, i si més no hi ha l'intent de provar de comunicar-ho.

Tanmateix val la pena de considerar alguna cosa estudiada fa molts anys: en el conegut, per exemple, no s'hi pot separar un coneixedor, i fer del coneixedor i del conegut dues esferes comunicades, sense caure en l'absurd. Agafem un paper: no hi ha una realitat percebuda que permeti de discernir-hi, enfrontat, un subjecte percebedor. Paral·lelament la imatge no distingeix, davant seu, l'imaginador, ni el pensament el pensador que el manté distanciat, o la passió l'apassionat rere seu.

¿Es pot trobar en allò conscient el conscienciador? ¿En el dèbit real el deutor? ¿En l'ocupat l'ocupador? ¿En l'esdeveniment el temporalitzador? ¿En la limitació el limitador? No, no es deu poder fer quan es considera la qüestió com cal.

El no encertar en allò real el realitzador vol dir que no hi ha res més que realitats, i que la nostra disciplina estudia allò òntic.

Per això totes les facultats que s'estima de l'home són, ben mirat, afers de l'ens, i no d'un individu: fet i fet es podria estudiar què és un home, però això s'haurà de dur a terme *dins* del que és òntic, i com un cas perquè el real no s'hi esgota mentre en fa una part seva¹.

Tot això es podria expressar d'una altra manera: no hi ha res conscient que no sigui real, i no hi ha realitat més enllà del que és conscient, i això s'hauria d'afegir de cada apuntament.

Per tant els apuntaments no són de la realitat per algun motiu no rellevant, sinó perquè sembla una de les maneres (n'hi deu haver més) de palesar com es lliura l'ésser.

* * *

La filosofia essent un estudi òntic, una introducció seva ofereix algunes passes en aquesta direcció. Convé de recordar què expressa l'ens.

¹ D'una manera semblant la subjectivitat que s'apunta en el coneixedor, imaginador, pensador, apassionat, etc., pertany a allò corporal, una manera de ser *dins* del que és òntic,

Perquè es pot parlar, sense atendre quelcom percebut, de l'ens (o del real), i llavors aquest pensament de l'ens parlat mateix s'ofereix com un ens o real més. Però el blanc del paper que es té a les mans en aquest moment permet d'expressar el seu ens, i no es fa bàsicament al marge de la percepció d'aquest blanc del paper, sinó perquè se'l copsa, el blanc del paper, d'una manera determinada².

Circumscriuem-nos a l'ens del blanc del paper percebut.

S'expressa que hi ha el blanc del paper o que hi ha un ens (una realitat), i no es fa d'una manera o d'una altra indiferentment. L'expressió d'aquest blanc del paper o del seu ens no seria ben bé intercanviable.

D'acord amb tot això aquest blanc pot entomar-se com una entitat o realitat: llavors no s'explicita (o no s'explicita sols) aquesta qualitat, sinó la circumstància de dar-se, trobar-se, manifestar-se, certament sense deixar de percebre la blancor, àdhuc es podria dir que l'ens (del blanc del paper) és percebut. En cap cas no és una abstracció quan el tractem així.

L'ens del blanc del paper expressa el conjunt d'apuntaments d'una manera o d'una altra. Es tracta simplement del tret del real. És clar que caldrà estudiar primerament els apuntaments: tanmateix, sigui com sigui, quan és el cas, l'entitat no en dibuixa sols un sense copsar-ne els altres. D'aquí que l'ésser no sigui privatiu de cap apuntament, sinó que, quan s'expressa apuntar-ne algun, el segueixen la resta d'apuntaments.

² En els dos casos de la percepció del blanc del paper i del seu ens hi ha també una enunciació. Tanmateix convé de no agombolar els problemes, i de suposar-la sens noves complicacions.

En efecte cal distingir: (1) la percepció del blanc del paper; (2) l'enunciat «el blanc del paper»; (3) el copsament de l'ens del blanc del paper; i (4) l'enunciat «l'ens del blanc del paper».

Estrictament presa la qüestió, els enunciats mantenen una identitat amb allò que volia ser enunciat, i alhora se'n distingeixen mentre hi conserven una raó elemental. Ara bé: l'única manera que tenim de parlar-ne és fer (2) i (4) respecte de (1) i (3). Es tracta de ser fidel a través de (2) i (4) a (1) i (3). Cf. *Entre les raons bàsiques i el llenguatge genèric* QF27.

Tot i això la paraula «ens» o «ésser», l'usa tothom. Ocorre que l'ontologia es manté sovint en aquest nivell, ho explícit o no: per això es diu que estudia l'ens en tant que ens; és clar doncs que per a esmentar l'ésser no cal fer ontologia, i que fora d'aquesta disciplina o dins seu la consideració òntica esdevé ben bé paral·lela.

No s'hi troba necessàriament sols llenguatge verbal en parlar de l'ens o del real, sinó que s'hi pot atendre també maneres de copsar afers concrets, diferents de quan es mira el blanc del paper o de quan se sent un fregament. Això es podria sols explicar millor després d'un estudi dels apuntaments.

I EL DÈBIT (les variacions)

Els pètals voleien amb l'aire de la marinada mentre es baden les flors del baladre en algun lloc de la riera.

La satisfacció immediata en l'exercici d'una activitat, la plenitud d'uns objectes no enganyadors, la certesa de trobar-se en les coses mateixes, la consciència que es trepitja a terra, que s'és present en els afers de l'entorn i en l'horitzó.

Car un qualsevol cos és, abans que res, allò que omple els voltants. Esdevé ben bé una certesa amb els malgrats que es vulgui: plural com vària pot ser la llum que es rep, la distància en què es percep, la manipulació que se'n faci. Tanmateix fa de sòl de tot, basa un qualsevol altre supòsit, esdevé el refugi d'un qualsevol problema, s'ofereix gairebé com l'únic segur, demana sols que se'l vulgui entomar: és persistent, roman allí, a la mà d'algú.

Tot això ha estat fogar de coneixement, i continua essent-ho. Es fa molt difícil de capir que no hi tingui les més grans de les prerrogatives sense excloure-li la de la certesa, i per això mateix tenir-ho com allò més fàcil en alguna accepció.

1. COMENÇAR PELS ENTORNS.

No sembla acceptar massa, per exemple, quan s'estima que les coses que rodegen (aquesta taula, aquest bolígraf) deuen ser les més segures, per damunt d'una qualsevol disquisició sobre el paper del llenguatge o d'una qualsevol facultat a escatir.

En efecte prou assumptes podrien merèixer algun tipus de malfiança, i sembla que cal anar des del més segur a allò que conté alguna dosi d'incertesa: i versemblantment fora molt insensat de creure que hi ha alguna cosa més segura que l'aire que es respira, el terra que es trepitja, el cos que es toca.

¿Vol dir això que es rebutja lliurar molta importància al llenguatge, als afers, els que siguin, no naturals, a allò que es deu als altres, o fins i tot al fet que jo sigui? No, de cap de les maneres. Es tracta més aviat d'anar endinsant-se en el que sembla més aviat necessari, o convenient d'acceptar amb precaucions, per tal d'anar introduint això o allò, o com a mínim el que és assumible des d'aquí,

en conjunt per a donar alguna carta de naturalesa a algun assumpte en el sentit de saber de què s'està parlant.

Amb la qual cosa s'abasta alguna mena de filtratge que facilita de rebutjar falsos supòsits o maneres no genuïnes de presentar una qüestió: fa que es tendeixi a abandonar punts de vista o actituds que es mostren bàsicament incorrectes. Alhora permet la conversió de supòsits inassumibles abans pel fet de transformar-los en d'altres prou aptes.

Perquè, com es podria admetre que s'està desorientat sense algun fil conductor que vagi des d'allò que és més segur a allò que fóra més frèvol? Com hi hauria el forçament a assumir allò que no es pretenia sense ser conseqüent a partir d'allò que és més consistent? Quan ja se sap per endavant el que s'ha de dir i el que no es vol dir, ja s'ha abandonat el pensament en profit d'algun obscur desig; i ben mirat no hauria de fer res de rectificar les vegades que calguessin si així ho demanen les consideracions.

2. HI HA COSES I ESDEVENIMENTS FÍSICS.

Estudiem els objectes naturals. De primer s'hi constata que no hi ha cap imatge a diferenciar *en l'objecte tal com és* lliurat. Perquè llavors caldria estudiar les relacions entre la imatge i l'objecte natural, i sembla que ens trobaríem al lloc de sortida. De fet suposaria una reduplicació innecessària que duria a una resultant igualment complicada, i que segurament conduiria a l'abandó d'un qualsevol saber de l'ens natural (sols hi hauria imatges).

El supòsit que manté que hi ha un cos, que és en un lloc, que les coses el rodegen, i que necessàriament ha d'haver-hi quelcom que impressioni els sentits, de manera que hi hagi una informació codificada que rebria una reinterpretació, és vàlid quan es fa física o neurofisiologia, però aquí passa a ser la d'una explicació derivada si se l'aplica al coneixement. ¿El motiu? Doncs perquè aquella explicació de la ciència natural no deixa de ser una aproximació, tan justa i encertada com es vulgui, del coneixement, i fet en els termes que lliura el mateix coneixement. No s'hi nega pas la validesa de la

ciència natural, sinó que s'investiga la manera de col·locar-la amb ordre des del mateix coneixement.

Certament s'és a les coses i als esdeveniments, no n'hi ha separació, i alhora els afers naturals es palesen amb un dèbit que diu que no és una creació del conèixer, i pel qual es parla justament que hi ha quelcom natural.

¿Es podria parlar d'haver-hi una realitat física? Sí, però amb l'advertiment que aquesta realitat comporta tots els apuntaments, de manera que hi és no pas únicament pel dèbit.

El dèbit implica que es permet un resseguiment del que ocorre naturalment per a deixar-s'hi fascinar, per a utilitzar-ho, o per a conèixer-ho. Vol dir que s'ha arribat aquí a reivindicar aquest aspecte sense rebuig d'altres condicions. Àdhuc des d'un punt de mira de la física i de la neurofisiologia es podria defensar vivament que la informació que arriba al cos palesa la seva pròpia vàlua, com la tindria la transformació corresponent gràcies al cos, i el seu trasllat a l'encèfal: tanmateix aquest camí de discussió, imprescindible per al coneixement del cos, deriva, com s'ha indicat abans, d'una concepció de les coses i esdeveniments naturals forjada amb els mateixos patrons que es vol explicar.

¿S'hauria de negar que hi ha aquí un afer insuperable perquè és fora de l'abast la possibilitat de conèixer com s'esdevé que hi hagi *alhora* dèbit i d'altres punts de mira? Se sap que és així malgrat que aquest *alhora* sols ho sigui retòricament, perquè *en una accepció* hi ha dèbit, *en una altra* més punts de mira. Tanmateix allò bàsic rau que no hi ha d'altra discriminació: cal tenir en compte que no deu haver-hi resposta definitiva a la qüestió sobre allò real, i aquesta manca pot estar també corroborada, per exemple, pel fet que tampoc no se sap com s'és a les coses físiques sense perdre-s'hi.

No hi ha separació en el fet de ser a les coses, sinó que es parla de les coses perquè hi ha dèbit, i aquest dèbit s'acompanya d'altres punts de mira.

Cal abandonar aquí les sensacions d'una qualsevol mena: són més aviat resultants d'una anàlisi, mai no un començament.

Es pot trobar en diferents llocs idees d'aquest tipus. Àdhuc en un context analític Josep Lluís Blasco i Tobies Grimaltos escrigueren:

«És cert que les coses no són realment de color i també és cert que les coses són realment de color, perquè dir que una cosa és d'un color determinat vol dir que apareix d'aquest color en circumstàncies normals. I el concepte color és irreductible a qualsevol altre. Dir que el color consisteix en la reflexió de la llum sobre un objecte no esgota el que és el color i dir que un color determinat consisteix en una longitud d'ona determinada, no ajuda gens a concebre com és aquest color. Locke ens conta una cosa semblant a això: un cec molt estudiós llegia tot el que podia sobre el colors, un dia va dir: "Ah! Ja sé com és el roig: com el so de la trompeta". El científic no està molt allunyat del cec si vol reduir el color a qualsevol altre concepte.

En qualsevol cas, si concedíssem al causalista la seua perspectiva del món, fins i tot si acceptéssim que les coses no són realment tal com nosaltres les percebem, que no són de color, etc., no se'n seguiria que no les percebéssim ni que no les percebéssim directament. Fins i tot, si acceptem que les coses no són com aparenten ser, no se seguiria que el que veiem siga una altra entitat, anomenada la seua aparença o *sense-datum*. Són les coses les que apareixen, les que presenten una aparença i no les aparences mateixes les que apareixen. Si no percebem les coses com són realment, percebem encara les coses, les percebem d'una determinada manera. I percebem d'una determinada manera les coses que percebem i no la manera mateixa com les percebem, l'objecte de la percepció és l'objecte extern i no la manera que es percep aquest (aquesta manera no és un objecte al seu torn). Fins i tot si no les percebem com són, les percebem elles i no un altre tipus d'entitat. No veu el cec de color les mateixes coses que jo veig? Hem de dir que els seus objectes de percepció no són els mateixos que els meus perquè els veu d'una manera diferent? Les experiències que tenim dels objectes poden ser molt diferents d'uns a altres i moltes voltes no es poden descriure ni donar a conèixer a una altra persona que no les tinga també, però les experiències són de coses, són les coses les que *s'experiencien*.

Podem acceptar doncs el realisme directe de sentit comú, aquest no és incompatible, sinó en tota cas diferent, de la concepció del món de la física. Ambdues són perspectives diferents, però no per això veritable una i falsa l'altra...»³.

³ Josep Lluís Blasco i Tobies Grimaltos, *Teoria del coneixement*, Universitat de València 2003 (2ª edició), Col·lecció Educació. Materials 21, pàg.151.

3. LLUR PERLLONGAMENT AMB EL COS PROPI.

D'una banda el cos propi que es toca i es veu forma part de l'univers físic en igual condicions que la resta del que és natural; d'una altra els dolors i els plaers, els sentiments i les emocions, i moltes d'altres circumstàncies, palesen que el cos també se sent.

En aquest punt no cal discutir si hom es pot explicar pel cos o no; àdhuc la certesa que una qualsevol activitat hagi pogut tenir algun correlat corporal, o que una lesió comporti de fet el canvi de quelcom, o fins i tot la desaparició d'alguna cosa, no permetria de concloure potser res de definitiu més enllà de comprovar la rellevància general del cos, ja sigui això conclòs directament o perquè s'hagi de postular indirectament.

El cos es palesa doncs amb certesa i amb una intensitat en qualsevol altra instància que es proposi.

Tot això obre qüestions diverses i que basta ara sols signar: per exemple, com es componen els continguts on intervenen elements perceptius i sensorials. O bé, quin és el paper conjunt de sentiments i de passions. Caldria així mateix lliurar alguna classificació del que és sentit (patit). També es podria albirar el paper dels sentiments en la raó, etc. De fet allò sentit manté una rellevància en molts àmbits i deu ser versemblant que les grans decisions es prenen també segons l'afectació.

Si més no s'admet que el cos engrandeix el considerat fins ara. Sens dubte caldria no circumscriure's al món físic conjuntament amb el cos extern, malgrat que lliurin allò més cert. Tanmateix el real no s'hi circumscriu per més que s'assumeix que no res més manté tanta certesa i tanta capacitat de captivar allò que s'atén.

4. EL DÈBIT CORPORAL

La rellevància del dèbit corporal és present arreu. L'estoig vermell és damunt la taula. Se l'agafa i es lliura en la seva independència, en el lloc que es troba en l'espai, com a quelcom que no s'amaga això o allò. El dèbit s'apunta en el vermell i en el conjunt de l'estoig, i és precisament allò que permet expressar que no és un afer arbitrari del coneixement. Però, perquè és vermell, permet també

ser considerat com una manera de sentir, és a dir, com una qüestió corporal amb el seu corresponent dèbit; en conjunt l'estoig descansa allí, hi ha dèbit natural, i perquè s'hi ofereix deixa així mateix que s'hi mantingui una manera de manifestar-se el cos i el dèbit corporal.

Els dos dèbits se suposen: es pot conèixer naturalment (hi ha un dèbit) i s'admet que també se'l sent (hi ha un dèbit), i a l'inrevés: el dèbit corporal suposa aquí el natural (no se sentiria res sense quelcom vist, per exemple).

Una significació verbal té dèbit i fa fàcil de copsar que hi ha també un afer corporal pel fet de fluir sol·licitat a tall d'un disponible.

En té un sentiment, i aquí encara és més fàcil de concloure que el sentir depèn del cos: apareix com una forma d'experiència passiva.

El pensat (en alguna accepció) i el sentiment tindrien dèbit corporal, i és així com serien maneres d'assumir el cos al costat d'altres.

I quan es mira l'estoig vermell, i se l'agafa, hi ha el dèbit d'un ens natural independent, i en tant que s'ofereix un afer del cos hi ha el corresponent dèbit.

5. LA IMATGE.

Allò que hi ha representat en imaginar deu provenir del tracte amb les coses naturals i el cos propi. El problema rau que les imatges no es troben en les coses naturals, i que de fet no se sap on són. Cridades o fetes present sense més, allò mostrat en les imatges és irreductible a un afer concret físic: certament contenen un *dèbit* en l'accepció que se sap que no se les crea malgrat que se les pugui compondre i descompondre dintre d'uns marges, però llur singularitat contrasta amb el que és efectiu.

Es gaudeix de la seva mostració mentre vaguen per cap lloc específic. Certament possibiliten com a mínim un munt de continguts representatius que no obliguen a trobar-nos ancorat en allò efectiu. Les imatges són independents dels esdeveniments naturals, basteixen el seu propi sòl, i en aquesta accepció engrandeixen els àmbits on s'habita sense que es pugui superar que s'ignora on es troben.

No cal aquí aventurar llur ús: entren en moltíssimes activitats i són d'una importància màxima.

6. HI HA TAMBÉ MEDIACIÓ.

1. Es pensa, hi ha llenguatge, o àdhuc potser sense⁴: s'hi troba quelcom, el que sigui, que fa ocupar-se'n, que no es confon amb una escarida observació d'una taula física o amb la imatge més suggerent. El pensat i parlat omple molts papers, i pel cap baix no es fa molt sovint res estrany a allò natural o a la imatge corresponent, de manera que es traspassa d'un lloc a l'altre sense que es perdi algun fil que emparenta els uns afers i els altres; o que d'altres vegades hi hagi un engolfament en allò mediat, els objectes, els mobles i les parets, àdhuc les imatges, mantenint-se a tall d'un marc que s'atén d'acord amb un ritme; o una concentració a observar tant com es pugui un esdeveniment natural, o a considerar quelcom imaginat.

Es pensa i es parla, i també s'imagina, i el cos es troba en algun lloc. S'habita en diferents àmbits que, malgrat la seva diversitat, mantenen alguna cosa de parts d'un tot difús. *És que el mediat, amb imatges o sense, amb afers efectius o deixant-los al marge, ofereix quelcom i ajuda*: allò que s'ha de fer més tard, els objectius que se cerca, la solució que no es té, la deliberació, la troballa d'alguna explicació, etc., *palesen que aquí l'activitat es fa sempre amb un cert tarannà*. Implica que el redreçament cap a les coses materials o imaginades no cal que deixi allò mediat, com si la seva eficàcia hagués de ser sempre nul·la, sinó que d'alguna manera pot restar subsumit en l'observació d'una cosa material o que s'imagina – tanmateix això pot ser així perquè l'activitat és capaç de sedimentar, de manera que es passa del fet natural o imaginat al mediat sense solució de continuïtat en prou ocasions, i d'aquest darrer al primer, tot creant una atmosfera de comprensió en el millor dels casos, o d'una qualsevol altra complementarietat, o contrast d'un qualsevol tipus, que permet que es continuï una activitat vària i complexa.

2. Tot el que és passiu, sempre o gairebé, s'avalua del cos intern, mentre el cos com un tot es troba enmig d'un conjunt físic.

⁴ Cf. *Filosofia del llenguatge* QF56. L'esbós sols ens fa una presentació.

Després, quan s'imagina, no sembla haver-hi cap contingut que no en provingui, de l'efectivitat, i s'hi palesa a la seva manera la circumstància que allò imaginat manifesta un dèbit àdhuc assumint la facilitat de transformar allò representat i d'articular-ho a conveniència.

Llavors sembla que no sigui res descabellat l'admissió que el mediat gaudeixi de la seva realitat, on són possibles tots els apuntaments, i que no se'l pugui copsar més que per allò que s'hi pensa i s'hi diu (no s'hi podria destriar dins seu una realitat psíquica⁵).

El mediat, que és real, no seria sense més quelcom físic. Certament no és un no-res, i es pot admetre, com un dels seus apuntaments, que *es deu* en l'accepció d'un dèbit corporal (si més no és sol·licitat), i del pensat o dit (en conjunt amb una altra orientació).

7. EL DÈBIT EN AQUESTES REALITATS COM A TRET RELLEVANT AL COSTAT DELS ALTRES.

Potser sigui ara el moment de fer notar que s'hi és, en la mediació, una mica com s'hi és, en les coses materials i en les imaginades, de manera que hi ha la referència al pensat i dit com el d'una activitat que precisament atén quelcom singular que no és justament un afer físic, sentit, imaginat, i sense menyscapte d'aquests, els quals deu també suposar en una dialèctica sense programa. El mediat, amb allò físic, amb l'imaginat, amb el sentit, i potser amb d'altres qüestions, va fornint el que s'és, de manera que l'activitat es va movent a través de tot això i que es vagi fent necessari noves precisions d'aquest «és».

En efecte aquest tot vari no esclareix tal qual els seus ritmes, és a dir, què es pensa i es diu, què s'imagina, què se sent, què es mira, ni lliura sense esforç com s'organitza o s'estructura. Per això – s'afegirà tot seguit – caldrà que l'estudi se n'ocupi: es tracta d'un ordre d'elucidació diferent al de la cerca d'una procedència i d'un dèbit per a tractar precisament d'un aspecte que no pot oferir una qualsevol realitat, però que no pot ser estudiat simultàniament amb el del seu

⁵ Aquesta realitat psíquica seria fornida per una selecció de realitats mediatas, imaginades, sentides, etc., que serien interessants cara a una consideració d'alguna tendència o característica comportamental.

dèbit i origen pel fet que l'ocupació no permet una explicitació simultània tan àmplia.

La circumscripció feta fins ara es deu bàsicament a la circumstància que el que és natural, se sent, s'imagina o es pensa i es diu, conté un dèbit, no és una creació, malgrat la seva diversitat. I llavors el primer apuntament seria el d'aquestes realitats precisament en el seu dèbit.

Ocorre que tot tracte amb aquestes realitats suposa, i inclou en l'experiència que n'hi ha, d'altres característiques – de seguida s'estudiarà – que no són el fet que es determina per un tal apuntament. Car no hi ha res d'aquest tipus que no sigui conscient, d'alguna mena, situat des d'una ocupació, esdevenint, delimitat, de la mateixa manera que no hi ha res que s'atengui des d'un d'aquests trets que no contingui alhora tots els altres.

Es pot afirmar que tot es deu, que tot és delimitat, que tot és així o aixà, etc.: sols cal que s'accentuï algun dels aspectes del que hi ha.

II

EL CONSCIENT

(les modalitats)

El dèbit, com un factor entre els altres, ofereix una perspectiva, no sols no incompatible amb aquests, sinó que s'hi troba solidària. Al cap i a la fi es tracta d'apuntaments diversos de quelcom que, no pel fet de ser complex, deixa de palesar-se alhora i arreu. És el moment doncs d'esbossar-ne un, de nou, que no es lliura sense aquell primer.

1. SE SAP QUÈ S'ESTÀ FENT.

El cel es mira, i palesa el dèbit d'una realitat física. I *mentre es mira, se sap que se'l mira*: la prova rau que es respon sempre què es feia àdhuc quan no s'hi pensava, en el que es feia. Podem referir-nos a aquest saber que se'l mira tot dient que se n'és *conscient*.

Però s'és a l'objecte físic, com s'és a les imatges, al mediat, a allò sentit, en l'accepció que deu ser impossible de separar-se d'una qualsevol d'aquestes realitats: s'hi és escampat, en tot això, mentre se n'és conscient. De fet deu ser impossible de deslliurar-se'n perquè no sembla que es pogués ser a enlloc més que en unes tals realitats. En quina altra realitat s'hi fóra, si no fos en totes de les quals hi ha coneixença?

Després es considerarà el fet de ser-hi; ara basta observar, com ja s'ha esmentat dalt, que una qualsevol diferència que es pugui establir, per exemple en la percepció d'aquesta taula, entre la taula física i el seu coneixement, faria impossible de percebre-la perquè hi hauria llavors dues instàncies separades, la taula física i l'objecte conegut. I això s'estendria per a una qualsevol altra realitat.

Es coneix la taula, se sap que se la coneix mentre se la coneix, no es perd el fet de ser-ne conscient.

¿Es pot parlar de la consciència com si fos un tot? Es pot fer amb un significat de 'consciència' més o menys imprecís, paral·lel al d'un contingut del tipus «tot el que és conscient», «la vida», etc. En aquesta accepció podria ser útil; també permetria que es pogués dir que quelcom físic (la taula on s'escriu) no lleva que es lliuri en la forma de consciència, etc.

Allò rellevant rauria a no confondre's en els significats dels usos dels mots i en la consideració.

2. L'ADONAR-SE DE QUELCOM.

Llavors es podria admetre potser que un qualsevol *adonar-se de quelcom* pressuposa una referència sense relació, per dir-ho així, i que potser es diria més escaientment de la següent manera: *un destacar-se un contingut*, és a dir, *un mostrar-se*. Per tant hi hauria aquí una circumstància que fóra vàlida arreu: aquest advertiment seria sempre un contingut destacat en una referència.

I una tal referència bascularia internament des del contingut (per contrast, la identitat més aviat bascularia del contingut al contingut).

Quan no s'explicités l'adonar-se de quelcom hi hauria totes les condicions per a fer-ho.

3. LA MODIFICACIÓ OBJECTIVIZADORA.

La rellevància de l'adonar-se és màxima: rebla la presència a les qüestions i potser no és molt exagerat d'afegir que s'hi és eficaçment en adonar-se'n.

Per a la nostra disciplina es fa per tant del tot necessari adonar-se del que hi ha i del que no hi ha; per això és preferible de parlar en general aquí de la necessitat d'una modificació objectivitzadora. Esbossem-ho així:

En efecte quan es considera alguna cosa no basta que hi hagi una explicitació: una explicitació no comporta una objectivització. És a dir: el fet d'estar ocupat no comporta que s'objectivitzi allò ocupat com a tal, que hi hagi un tal adonar-se'n.

Car no només hi ha explicitació, sinó també una explicitació objectivitzadora. Es tracta d'un adonar-se (un prendre consciència, si es vol) que permet precisament considerar quelcom. Es tractaria d'una manera de deixar ser els afers, que hi són tal com són.

Les modificacions objectivitzadores, se les troba arreu: hi ha adonament d'una cerca per la seva modificació objectivitzadora, altrament fora impossible l'adonar-se de la seva explicitació; això val per a qualsevol altra explicitació, ja es miri el pont sobre la riera o es fantasiegi, se senti dolor o es faci un càlcul formal, etc.; també així hi ha l'adonament d'una ocupació (explicitació) que situa, un dèbit, o

una qualsevol altre afer. No es tracta d'una nova relació (no se'n sap res, d'això).

S'esdevé que no sols s'és capaç de ser-hi, als afers, sinó que també se'ls pot entomar com a essent-hi, la qual cosa permet de considerar-los d'una manera o d'una altra.

I només es pot anar explicitant tot això perquè la modificació per la qual es fa no és l'última, sinó que pot sempre continuar fent-ho. L'última és la tematitzadora, i no pot ser tematitzada quan es troba en aquesta activitat.

És clar que no s'hauria de reiterar molt la modificació per a no fer-ne un joc banal. La modificació permet anar objectivitzant un assumpte, se n'explicita un dar-se.

4. LA IDENTITAT.

1. Admesa la presència de totes les coses físiques com allò que és més segur, sembla que pugui mantenir-se aquesta certesa quan s'observa que es pot comparar això amb allò, i trobar-ho diferent o igual. Es diu que es troba igual o diferent això i això altre (es parlarà de relació d'igualtat o de diferència), i en els dos casos no es pretindrà de trobar el fonament perquè siguin iguals o diferents més que de l'observació que se n'hagi fet.

Ara és molt important de remarcar el següent: malgrat que es pugui usar 'idèntic' com s'usa 'igual', la igualtat es mantindria pròpiament per a dos coses que, si més no localment, mantenen alguna diferència (estan en llocs diferents). La igualtat per a la identitat tendeix a lliurar un desdoblament.

2. Llavors sembla que es pugui parlar en tots els casos d'igualtat, però que potser fora preferible i tot d'usar 'idèntic' en algunes ocasions característiques: es parlaria de la identitat de moltes maneres, és cert, però una de les formes estimaria que la identitat de quelcom és el mateix quelcom. Si la igualtat tendiria a desdoblar-ho, quan se l'afirmés idèntic es passaria a estimar-lo el mateix, és a dir, a fer-lo compacte malgrat contenir alguna cosa incoada de distinció (per això fora el mateix).

En el cas d'acceptar-se que la identitat no és simplement la igualtat entre dues coses, *la seva assumpció permetria suggerir que la identitat de quelcom no és altra cosa que una manera de gaudir d'allò mateix*.

5. EL SI.

Se sap què s'està fent, hi ha l'adonar-se d'això o d'allò, o de la seva respectiva identitat; s'és conscient o es pren consciència. En tots els casos, i arreu, s'està engatjat en afers reals, dels quals no hi ha separació.

Deu haver-hi alguna manera d'abastar una expressió més característica de la rellevància que la realitat no és mer replegament de manera que no fos sabuda, adonada, àdhuc expressada idèntica.

Potser la millor forma de dir-ho seria *l'ús del pronom de tercera persona (en llatí una forma reflexiva)*, és a dir, *el si*, l'ús del qual no connota un qualsevol romandre en una diversitat, sinó un tret referencial precisament que contrastaria amb un qualsevol altre afer.

Hi hauria l'ocupació de si en l'accepció que fora la resultant des d'allò o des d'allò altre (una taula, un cel). No hi ha cap si aïllat o individualitzat: es fa que l'explicitació esdevingui des d'apuntar en la direcció del deïbit de quelcom a l'apuntar el si. I així com el deïbit no es troba tal qual explicitat en apuntar el si, així aquest no es troba tal qual explicitat en apuntar el deïbit.

D'altra banda l'atenció a si, no essent l'exemple d'adonament o d'identitat, sembla manifestament una manera referencial de si des de les altres activitats. S'hauria de considerar doncs un molt simple fet conscient.

També es podria expressar com a existència. Fet i fet el si suposa el conjunt de la situació, i s'expressa tenint-la també com a significació.

6. ÉSSER-HI I L'ADONAR-SE DEL REAL.

1. La circumstància que no hi hagi objecte sense el corresponent dèbit i, ara hi afegim, sense la respectiva dimensió conscient, fa que un ens es lliuri amb aquests apuntaments (i amb els altres). És clar que això és vàlid per a un qualsevol ens, sigui mediat o afer perceptiu, record o quelcom sentit.

Un ens qualsevol té doncs un dèbit, i gaudeix de ser conscient: *l'adonar-se de quelcom fa parlar d'un ser-hi*, on «hi» explicita per reduplicació el fet conscient d'un ésser; que es manté com és i conscient (amb el dèbit i la resta d'apuntaments): per això és un adonar-se'n.

Un objecte, aquest paper sobre el qual s'esciu, permet que s'hi expressi que s'hi és, perquè això és vàlid per a qualsevol ens. En especial ésser-hi pot expressar també el present en conjunt, la partitivitat òntica d'un present. D'aquí que existència i ésser-hi s'ofereixin com a determinacions complementàries, la primera amb l'ocupació de si, la segona amb la de d'un ésser⁶.

Quan expressa un general, ser-hi resta avalat pel concret, i llavors és *una manera de parlar*, i de reblar, que hi ha engatjament, una altra manera d'expressar que allò real se sap, es deu (i afegirem: s'ocupa, es fa en el temps, delimitat, n'hi ha un coneixement).

2. Donat que un qualsevol afer se sap, i que s'estudia per mitjà del corresponent adonar-se, ser-hi deu ser una forma d'expressar l'esseïtat (realitat) d'un ens o d'un present en l'accepció de dir-ho per mitjà d'una objectivització. És a dir, rebla alhora l'apuntament conscient d'un ens o d'una partitivitat òntica i també aquest ens o present. Per això deu manifestar-se com un llenguatge escaient per a emmarcar una qualsevol activitat, pràctica o teòrica, com sigui que tot el que és s'hi troba. Heidegger fou l'introduïdor de l'ésser-hi, amb el mèrit d'haver ofert la millor manera d'expressar, des del fet conscient, l'esseïtat, que al cap i a la fi és capaç de plantejar un què hi ha.

⁶ S'hi és en un ens, i també en el present: en el primer cas es fa manifest quelcom, en el segon es tensa la situació. I tant un ens com la partitivitat òntica present són concrets.

7. EL SUPORT CORPORAL DEL CONSCIENT.

Les circumstàncies de les diferents modalitats del conscient no suggereixen per si mateixes que hi hagi un condicionament corporal i, si ho sembla que ho fan, és perquè hi ha un acotament perceptiu; és a dir, que la indicació es deu a la percepció i no a la modalitat.

En conjunt el conscient que s'apunta en una qualsevol modalitat fa difícil de fer-hi incloure també algun símptoma corporal més enllà de suposar-hi algun suport del cos.

Si més no es perd la consciència de moltes maneres. ¿És el cos que lliura el conscient, o sols n'és aquí un suport no lliurat fenomènicament? Els fet són que es coneix el cos amb l'apuntament del conscient, i alhora que aquest mateix cos (un cop al cap, per exemple) pot deixar inconscient. Això sembla insuperable. Però sols es pot romandre en allò conscient: la seva avaluació de l'inconscient depèn d'alguna interpretació, i quan hi ha inconsciència no s'avalua.

Per això, mentre hi ha conscient, sembla preferible de mantenir el cos a tall de suport no fenomènic, i la seva intervenció, en els processos que porten a la inconsciència, sembla prou clara⁷.

Sols hi hauria afers conscient, no es donaria cap ens natural que no es lliurés així. La qual cosa no voldria dir que no el tinguéssim talment com un cos natural independent, «sense consciència»: aquell ens seria «inconscient», però amb això no es pretendria que en fos aliè

⁷ Una interpretació de tots els estats en els quals s'ha perdut la consciència, i potser es podria incloure la mort i tot, els arregleraria amb les circumstàncies en què es perd el domini de si mateix endut per un segrest emocional o per això o allò, o fins i tot amb el fet que una part de l'activitat ocorre de tal manera que hi hauria una munió de consideracions del paper dels automatismes adquirits, i de tot allò que es deu a alguna disposició corporal. Des d'aquesta perspectiva s'assumiria que hi ha un escalonament en el conscient, i que sols deu haver-hi alguns àmbits conscients en els quals s'ha de resoldre quelcom, àdhuc interpretar els successos, la resta suposant afers fora de l'abast, o que van sols, o que el dominen, etc., de manera que la inconsciència seria pensada des d'aquí com un perllongament de tot allò que ja es manifesta en l'estat conscient.

perquè sols hi seria explicitant que és, i que se n'és conscient: seria en aquest cos de què s'és conscient que defensaríem un ens «inconscient». Però això expressaria que només hi hauria ens i conscient: més enllà d'això, i versemblantment ho apuntem en el deïbit natural, no n'hi hauria o, en d'altres casos, no se'n tindria accés.

8. LES VÀRIES MODALITATS DEL CONSCIENT.

Un qualsevol conscient no és intercanviable amb el conscient de la identitat, ni aquesta amb la modificació objectivitzadora, i tot plegat no es confon amb l'existència a tall d'un si.

No es tracta d'una distinció entre implícit i explícit perquè ara es discuteix expressament a propòsit del conscient com a identitat, modificació objectivitzadora, existència, i que, en aquest apuntament, s'hi palesa arreu que no ocorre independentment del deïbit dels afers reals.

Cal ocupar-se'n des dels deïbits, de l'àmbit real corresponent: la identitat de quelcom es lliura amb aquest quelcom; que hi hagi un fet conscient, o que se n'adoni amb modificació objectivitzadora, inclou el seu ens. Finalment: un si com a existència tracta singularment el conscient en l'ésser. I potser deu haver-hi més modalitats característiques del conscient, cosa que sols l'estudi pot assenyalar.

III

UNA OCUPACIÓ

QUE SITUA

(les alteracions)

S'hi és sense que calgui explicitar-ho i sense deixar de saber-ho. Però es troba a faltar d'altres trets que lliurin alguna pista de la manera de portar-los a col·lació: és que tots plegats no deixen d'oferir-se com a apuntaments que no es poden estudiar a l'una malgrat que cada aspecte arrossega tots els altres, no com a ressaltats alhora, sinó com a implícits.

1. L'OCUPACIÓ I L'EXPLÍCIT.

S'entoma el si, n'hi ha una ocupació. S'estudia l'elefantet d'ivori i s'hi constata que és allí, que hi ha un dèbit, una eficaç efectivitat, etc. Precisament l'ocupació ressalta, posa en relleu, alguna circumstància, de manera que s'hi palesa això o allò i la resta, és clar, no s'hi mostra igualment.

Tanmateix no es fa sobresortir solament el si o la certesa d'un dèbit, sinó que s'hi troba l'ocupació d'afers molts varis, i quan no n'hi ha, del si o del dèbit, no per això es deixa el si o d'haver-hi un allí: ocorre que no s'explicita.

Ens apropem a l'ocupació. No poder estar-se d'atendre quelcom: però això se suposa, cenyits al dèbit i al conscient, i enllà de l'ocupar-se del si, que hi ha un afer compromès amb dèbit, d'una banda, i susceptible d'explicitació que acompleteix que s'hi és, d'una altra. L'ocupació fa sobresortir alguna cosa amb dèbit, que no pot lliurar-se sense el conscient, o atén aquest a costa d'allò primer. L'ocupació doncs fa que quelcom hi estigui condicionat en l'accepció que aflora i és anotat perquè n'hi ha ocupació.

Certament es va fent així. Un tal engatjament no admet en conjunt rereguardes⁸. Les múltiples experiències palesen diàfanament que l'actuació s'exposa en el seu exercici.

No deu haver-hi res explícit que no formi part d'una ocupació, *cosa que no vol dir que es faci explícit el fet que hi hagi ocupació*. L'esment explícit de l'ocupació deu suposar algun tipus de variant de modalitat.

*Explícit i implícit expressen modes de manifestar-se, i això o allò pot incloure's en una activitat, sense fer-se explícit*⁹.

⁸ Per al jo profund del satori, cf. *El finit de l'ésser* QF15-17-

2. OCUPACIÓ I SITUACIÓ.

No es pot parlar del que fa l'ocupació i la situació sense fer-les explícites, i alhora llur rellevància no rau en el fet d'explicitar-les, sinó en allò que ocorre per haver-hi (sovint implícitament) ocupació i situació. Caldria tenir aquesta circumstància sempre en compte¹⁰

Doncs bé: l'ocupació supera àmpliament el supòsit que s'hagi de focalitzar en alguna cosa, per dir-ho així, merament puntual.

Lluny d'aquests supòsits més aviat es posa en relleu quelcom precisament en un tot les parts del qual no són igualment fetes sobresortir, és a dir, *hi ha un situacionar-se, entre les coses reals, i en el conjunt de tot allò que s'apunta.*

Certament allò donat que no és posat explícitament en relleu s'hi troba implícitament, i és fa explícit quan se'l remarca.

Se situa amb l'ocupació: per exemple, se sospesa una qüestió, i un munt d'objectes naturals i d'afers corporals s'hi troben situats, com ho estan els altres presents. Mentre se sospesa un afer hi ha un anar situant amb l'ocupació.

⁹ L'explícit i l'implícit són modes de manifestació: l'explícit és ocupat, i es pot explicitar el fet mateix d'ocupar-se.

L'ocupació és un element fàctic, que pot explicitar-se o no. En conjunt el que s'explicita no és l'ocupació, que llavors resta implicitada. Això vol dir que l'explicitació i la implicitació poden contenir tant elements fàctics com factuais..

Això concorda amb la circumstància de fer explícit un aspecte qualsevol dels altres apuntaments sense explicitar que se n'ocupa.

Certament hi ha més aviat un apuntament d'ocupació o d'ocupat, depenent dels casos, cosa que permet defensar que l'accent d'un apuntament es fa a costa dels altres.

Comptat i debatut l'explícit i l'implícit expressen més aviat tasques en ser-hi, que afecten on s'hi és i la seva manifestació.

¹⁰ No es podria eliminar aquest apuntament a favor de parlar només d'explícit i implícit sense renunciar a l'explicació de què hi hagi explícit-implícit. Alhora allò que ho faria hauria de dar-se implícitament quan, per exemple, es parlés d'un got.

Es tracta que l'ocupació és situacionament. Què se situa? El tot donat des de l'ocupació en el sentit del que va ressortint en una resta implícita. Es ressalta i s'implícita: s'ocupa i, fent-ho, se situa.

Ocupació i situacionament palesen sols punts de vista d'una única facticitat: ocupació en el sentit que sobresurt quelcom perquè es manté un implícit – situacionament per haver-hi un tot donat de gradació vària d'implicitació.

L'un aspecte suposa necessàriament l'altre. *No es lliura una ocupació que no s'acompanyi de situació.*

L'ocupació accentua quelcom individual d'un apuntament. El situacionament manté el col·lectiu¹¹.

3. L'ALTERACIÓ SITUACIONAL I LA FINITUD.

El paisatge s'altera quan es canvia de lloc, es rumia un nou tema, se sent nous sentiments, es recorda quelcom. De vegades es decideix, es busca, es permet, d'altres hi intervé alguna cosa que s'hi introdueix, ho ofereix, ho força. Basti aquí sols assenyalar-ho. Aquest anar situant-se implica que hi ha un recanvi de tot amb tot pel fet que l'ocupació situa.

Què se n'ha fet, de les preocupacions d'abans, ara tractant qüestions del tot diferents? *Sigui quina sigui la resposta no s'evita que aquesta situació dinàmica no es trobi essent afectada per un deixar de fer-se actual o estimulada per les cerques més o menys actives, no pot impedir la pèrdua de molts continguts que potser es podrà més o menys recuperar, o dels quals es podrà potser disposar, no és doncs possible de superar l'esdeveniment, una de les claus del temps, o les contingències que lliguen l'ocupació a una activitat finita i canviant.*

¹¹ S'insisteix que l'ocupació és un apuntament i que allò real que és s'ofereix en l'organització d'una ocupació que situa.

La circumstància que es cregui que la situació no afecti el que és un got, i que això fos un símptoma que la situació, o àdhuc l'ocupació, no és quelcom de l'ens del got, recau a estimar que hi ha un ocupar-se del got aliè a la situació. Es podria dir que ocupar-se d'un got sense situació voldria dir que no hi ha una tal ocupació perquè el got no pot estar-se'n de fet. I s'afegiria que no hi ha un got que no sigui ocupat en situació.

Sí, s'és capaç d'un perllongament il·limitat de coses noves. I una altra vegada oblit i canvi, àdhuc pèrdua d'alguna comprensió de quelcom, de moltes maneres de sentir, de ganes d'orientar-se, d'il·lusions. Tanmateix l'exercici de ser-hi no deixa de mostrar-se en el seu engatjament. No sols s'adona de la finitud, sinó també de la localització, del fet de tenir cos, de tot allò que l'orienta, de moure's en un implícit de pensament i de llenguatge, d'arrossegar un passat capaç de ser portat a col·lació. Arreu s'acompleix que el dinamisme situacional va accentuant molts continguts prou diversos, cadascun dels quals és el privilegiat mentre hi ha una nova situació com sigui que sols hi va havent present.

Es parla enmig de tot això: contribueix a l'alteració situacional, i alhora els mots s'introdueixen com uns ballarins més en la dansa de coses i intencions, dels altres i de sentiments, de records i de fantasies, on els sons dels mots fan un nou ornament.

Certament aquest conjunt d'afers resta suspès pel son profund o per una qualsevol altra inconsciència, palesant una discontinuïtat impossible d'esquivar a la qual hom s'hi adreça amb confiança o temor, arreu havent-hi la presumpció d'una dependència general al cos.

4. EL LLENGUATGE I LA SITUACIÓ.

Caldria assumir que en una qualsevol circumstància el significat d'un acte expressiu rau en el conjunt de l'ocupació que situa, dins del qual hi ha, sí, ús lingüístic, i un context natural i social. *El sentit o la significació* d'una salutació, d'un advertiment, d'una rondalla, d'un joc, *es troba en el conjunt de la situació*.

Es transforma la situació, no sols pel fet que l'ocupació va essent vària en el silenci, sinó també perquè hi ha llenguatge, de tal manera que hi va havent una contribució al situacionament, és a dir, a quelcom que no és estàtic, sinó dinàmic.

Això no comporta que la significació es trobi homogeniament implicada, quan ho està en la mateixa proporció que allò que es dona. En l'estudi, la significació s'hi concentra – en la contemplació d'un

paisatge, s'hi esbargeix; però no hi ha manera de trobar-hi solució de continuïtat, en el tot.

Aquesta perspectiva duria molt lluny: per exemple, faria veure que un llenguatge mai no pot expressar sense ambigüitat. És més: es podria afegir que sembla impossible d'assegurar que un altre que no sigui el parlant pugui fer-se càrrec de tota la significació que ha engendrat aquesta activitat, no sols perquè la realitat subjectiva de l'altre es troba fora de l'abast, sinó també perquè un qualsevol acte lingüístic respon a una situació.

Això es podria estendre al parlant en tant que deu ser impossible de repetir una situació si s'assumeix que hi ha procés ocupacional, malgrat el fet plausible que deu també haver-hi la possibilitat d'aproximar-s'hi, i que el pes significatiu del llenguatge no es troba escampat homogèniament.

5. L'OCUPACIÓ I EL COS.

L'ocupació fa explícit quelcom i manté implícita la resta de la situació.

I l'adonament de l'ocupació és una objectivització (es pren consciència del real): es tracta d'una facticitat¹².

Ara bé: l'ocupació que situa fa que sigui impossible una experiència que no es trobi en aquesta manera de lliurar-se quelcom. És a dir: no hi ha real fora d'un ocupar-se que situa; no es tracta que s'enfaixi un espectacle a través d'uns motlles o d'unes passes obligades: l'ocupació que situa és l'única manera que hi hagi real, que no sap dar-se altrament; no n'hi ha cap més enllà d'això.

Clar que una tal facticitat també depèn del cos: si més no això és fàcil d'assumir en una qualsevol situació natural (un cos natural en un lloc), i ho podem *estimar* si més no com a suport per un qualsevol altre ocupar-se que situa (una qualsevol circumscripció d'allò ocupat no menaria sense més a una limitació deguda al cos).

També dependria del cos en d'altres aspectes: per exemple, hi remetria en l'accepció que ho fa el conscient.

¹² La facticitat es diu del que s'apunta (el deïbit, el conscient, l'ocupació, el temps, el factor en l'obert) en el conèixer.

Tanmateix la indicació que hi intervé també el cos no suposa una interpretació que fes dels avatars naturals, per exemple en la manera que es lliuren d'acord amb una ocupació que situa, uns afers del cos: altrament es menystindria que no hi ha una referència al cos en l'estudi dels fenòmens naturals i que aquests estudis valen tal com són.

L'ocupació que situa s'ofereix com un apuntament imprescindible.

IV

EL TEMPS

(els esdeveniments)

Ara toca de circumscriure una mica el temps com a apuntament. No n'hi ha prou amb el fet fins ara: l'exercici de ser-hi, per exemple, ben a l'inrevés d'ocupar-se instantàniament d'això o d'allò, esdevé o passa, és a dir, es va ocupant dels afers, cosa a considerar independentment de l'oferiment.

1. UN ESDEVENIR O PASSAR.

1. És preferible de començar pel lloc que sembla el de més fàcil sortida: per la percepció, per exemple, quan s'observa el moviment d'un cos natural. Un cos es desplaça: se l'atén, però no es pot fer un impossible; no hi ha una observació efectiva de tot un moviment (en el supòsit de ser suficientment llarg), sinó que se'l ressegueix.

La pregunta és: quanta efectivitat alhora puc copsar? Però el moviment de caiguda no s'atura: l'efectivitat no és pas un instant d'aquest moviment, ni es gaudeix efectivament de tot el moviment; l'ocupació-situació *esdevé* amb el moviment de manera que hi va havent una efectivitat de moviment.

L'esdeveniment es palesa en el moviment.

2. De qui seria l'esdeveniment, del moviment o del fet organitzat d'atendre'l? No sembla possible de separar-los – tampoc es podria fer a propòsit del record d'un moviment. Si més no el moviment esdevé.

En el cas d'un moviment persistent, se sap, per exemple, que ha comença abans. S'hi afegiria l'esdeveniment (el moviment) que s'aniria assumint com una continuació (del que ara ja no és efectiu).

Es va resseguir un moviment, i es pressuposa que la part efectuada del moviment deixa pas a l'efectiva que s'està fent, mentre es manté que hi ha un moviment seguit.

Tot el moviment no es troba efectivament donat, però sí que hi és en una altra accepció, i de fet se'l pot explicar.

3. D'altra banda s'hi troba el canvi de sensacions, d'afectes, de temes, de representacions; s'aniria passant així, des de l'un a l'altre. No hi faria res que no fos com d'altres esdeveniments: bastaria que passa o esdevé com ho fa.

Hi hauria doncs un esdeveniment i passar, amb la certesa que aquest manifest esdevenir o passar (de quelcom efectiu quan fos el cas, imaginat, atès, el d'un anar rumiant) restaria limitat, i que sols podria perllongar-se a costa d'escurçar-se per darrera.

4. Un qualsevol present esdevé, passa, mentre manté una duració fàctica (per allò que dura).

Es va recordant, badant, percebent, etc. Es va esdevenint o passant, hi ha una continuïtat en el passar que s'explica per l'afectació del ja passat, malgrat que no es pugui esbrinar molt com això és possible: no estaria a la mà de saber-ho, quins són els camins del cos.

La no estranyesa, si més no respecte del que es va atenent, deu pressuposar l'obvietat d'haver estat gaudint d'allò ja passat i que hi vagi havent una solidaritat, articulació, continuïtat, en l'anar actuant. La no sorpresa implicaria que el present conté alguna implicació del seu passat.

5. El temps s'explicita primàriament com a esdevenir o passar, i això es fa en el moviment efectiu, en l'estar-se en això o allò, en el saber d'un present.

La consideració del temps originari no té lloc fora de l'ocupar-se i situar-se corresponent: no hi ha un passar així que no sigui el d'un moviment, d'un anar pensant o recordant, etc., és a través d'un estar en això o en allò que s'és capaç d'adonar-se del temps com a pas o esdevenir. Hi ha una objectivització del temps en l'accepció que és un apuntament fàctic del real.

Per tant el temps originari seria esdeveniment o pas. La necessitat d'expressar-ho com a temps originari neix del fet que hi ha d'altres accepcions de temps, que en deriven d'una manera o d'una altra, i que convé retrotreure-les a l'esdeveniment o pas.

6. L'anar fent de ser-hi esdevé. Per tant és allò real que esdevé: les meditacions, les mirades al paisatge, els sentiments, el tracte amb els altres. Els afers van passant, el present nou segueix el vell. Però no se li dona importància: es continua les reflexions, es va mirant el paisatge, es gaudeix dels afectes i de l'amistat.

No hi ha sovint un posar en relleu una duració i el temps en la mateixa accepció que no n'hi ha sovint del conscient, del dèbit, del coneixement. El temps com a facticitat es fa banal perquè és així com hi ha realitat: una qualsevol activitat va esdevenint.

2. L'EXPERIÈNCIA I L'ACTIVITAT.

1. L'afer també es podria expressar així: s'apunta el temps a través de les experiències.

Un qualsevol procés real dura, és una *experiència*: per això, estrictament parlant, no hi ha una realitat estàtica, sinó que es lliura com a *experiència, una manera d'expressar el com del real, per tant amb tots els apuntaments, precisament perquè passa*. D'aquí que calgui parlar de temps i també d'experiència¹³.

2. Per l'esdeveniment es parla de temps: l'experiència és en primera instància allò que hi va ocorrent. Perquè els afers passen s'esmenta l'esdevenir, perquè aquest esdevenir és de quelcom es parla d'experiència.

Ser-hi no expressa explícitament l'ocurrència, malgrat que no podria no lliurar-s'hi, mentre que l'experiència, quan se l'entoma així, en fa una explicitació.

Sols s'anuncia l'ens des de no fer-ho del roig o del cavall, del nombre o de la calor, de la pedra que cau o del canvi de color, i l'ens, copsat així, no s'anuncia per un temps explicitat per damunt dels altres apuntaments.

I s'hauria de ser capaç d'entomar-se com a activitat: aquesta s'assumeix en l'experiència, mentre s'està fent coses, gràcies al conscient.

L'adonar-se de l'activitat es palesa com una manera de dar-se l'experiència: car, si aquesta es diu pel fet que hi ha coses que estan passant, l'activitat ho fa en tant que variant modal d'un ésser que esdevé.

¹³ O que es porti a col·lació un moviment o un canvi (o d'altres) com a experiències particulars.

3. EL PASSAT I EL SUBJECTE QUE ROMAN.

Potser serà convenient d'esmentar una precisió que afecta el conjunt del que s'ha gaudit en el passat. Provem-ho de fer de la següent manera:

El saber que hi va havent una moviment continuat, per tant que suposa pel cap baix el que ja ha tingut lloc i que ara ja no es lliura, sembla que justifiqui que, més enllà del moviment efectiu, hi hagi algun tipus de testimoni d'aquest moviment que permeti assegurar que és la continuació del que ja ha passat.

La consideració podria perllongar-se, en el sentit que es reconeix les coses quotidianes, els altres amb qui es conviu, hi ha un sentiment pels llocs especials, se sap que jo perduto mentre es renova el present, que algunes imatges del passat li pertanyen, etc.

Circumstàncies d'aquest tipus són les que poden dur a diferenciar nítidament el testimoni i el conegut: si el moviment no se circumscriu a l'efectiu i se sap d'una continuïtat, ¿no mena això a admetre que l'ens efectiu no esgota el que se'n sap i que hi roman l'observador?

¿No hi ha un excés en les coses quotidianes per a mantenir-les tal qual? ¿En els altres amb qui es conviu? ¿No es palesa com se senten els indrets per a separar-los-en, d'aquest sentir? ¿No perduraria una subjectivitat, en el present que esdevé? Etc.

Es tracta d'admetre que la reiteració a distingir un subjecte que roman en el coneixement parteix també de qüestions com aquestes: la certesa que un qualsevol afer percebut, pensat, imaginat, àdhuc sentit, informa de tal manera que es fa requesta d'una remissió que sembla certificar que m'he mantingut.

Certament m'he mantingut, però això és una remissió al cos, la distinció pot dur *a confondre el que no és dat fenomènicament i el que sí que s'hi lliura*.

Un moviment és més que l'efectiu: el que hi ha de més es troba en un únic present, la d'aquest moviment, on es permet més o menys diferenciar quelcom (sense fer-ho massa bé) si més no a efectes d'explicació. Tanmateix no és dat com aquest moviment prenys és

possible: *es parla d'un cos no fenomènic per a elucidar-ho*, però això és dit, i res més.

O cal admetre que hi ha un moviment continu o no. Quan ho és, no pot ser donat d'una altra manera: la continuïtat forma part de l'esdeveniment, i les seves condicions no es troben a l'abast, no pertanyen al fenomen, que conté el que fa suposar condicions.

No es regla capriciosament l'ésser on s'hi és: l'activitat s'aboca a un moviment continu; l'esdeveniment i el que implica fan suggerir un cos no fenomènic, talment com si sols pogués anar ocupant-se segons unes regles que es troben fora de joc.

S'atén així els assumpte, sense que s'hagi ben bé decidit, al costat del fet d'esforçar-se a determinar un esdeveniment efectiu al marge de la seva continuïtat. Hi ha un ventall d'actuació sense que es pugui renunciar que en un qualsevol cas s'hi és: en l'esforç d'una efectivitat o en la continuïtat d'un esdeveniment; en l'intent d'entomar el que ja ha passat en el que s'esdevé; en la concepció d'un cos no fenomènic; es pot imaginar això o allò, etc.

El que no es pot fer rau a estimar que la continuïtat d'un afer permeti postular un subjecte que roman com si el que succeís hi fos un afegit.

Es conclou que fenomènicament això no està lliurat o, si es vol, que no hi ha en l'ésser de ser-hi més subjectivitat que aquella que és *un ens més* on s'hi és¹⁴.

¹⁴ Es poden proposar d'altres maneres d'estimar que hi ha un subjecte que roman en el conegut: ens hem volgut reduir al fet que l'activitat d'ara inclou una implicació, que permet remetre al passat i que deixa suggerir un cos no fenomènic.

Les referències a un conegut i a una subjectivitat es mantenen vàlides del tot quan es considera que s'explicita allò conegut, la primera, o s'explicita particularment afers del cos fenomènic, la segona; la primera d'acord amb el dèbit corresponent, la segona anotant si més no el dèbit corporal. És a dir, tant l'una com l'altra serien ens particulars de l'ésser de ser-hi.

4. TEMPS I COS.

Els suports corporals del temps són els dels altres apuntaments.

No impedeixen de constatar que l'esdevenir i l'experiència no se circumscriuen a l'afer natural: més enllà dels canvis naturals o corporals, arreu hi ha una durada fàctica, i una certesa temporal; una nova explicació sobre què fa que hi hagi aquesta facticitat es deu trobar fora de l'abast fenomènic¹⁵.

¹⁵ Uns treballs més extensos sobre el temps es troben a *El temps i el moviment natural* QF6 i *A propòsit de la cinemàtica* QF38.

V
DEL CONEIXEMENT
CONCRET
A LA RAÓ
(els oferiments)

Ara cal entrar, a partir d'un coneixement representatiu, en un aspecte d'un tret prou rellevant del fet de pensar i del llenguatge.

Car es manté com un apuntament allò que és ofert d'una qualsevol manera, és conegut així o aixà i, en especial, el fet que hi hagi un trobar-se característicament present als afers quan se'ls implica, els uns amb els altres, en la mateixa actuació que es duu a terme; és a dir, quan hi ha raó.

1. ALLÒ PERCEBUT I MEDIAT.

El gerani vermell percebut es troba enmig de la taula i s'ofereix com un ens natural. No caldrà ara insistir en el dèbit per a fer-lo quelcom que manté una dependència.

Tanmateix és percebut, per exemple, per la multiplicitat qualitativa en què es mostra, cadascuna de les quals qualitats palesant un dèbit i després, si s'atén així, mostrant un dèbit corporal, quelcom sentit.

Hi ha percepcions i sensacions, i arreu amb dèbit; no sembla que hagi d'haver-hi aquí un gran dificultat.

En aquest punt es tracta de fer una passa més, i de notar que es percep el gerani vermell, és a dir, se sap què es percep, i de fet pot haver-hi perfectament un centrar-se més i més en la percepció, o un descentrar-se més i més des de la percepció, recaure en alguna imatge potser, i després en alguna meditació a propòsit del gerani, àdhuc expressar, sense que se'l miri, la bellesa del gerani.

Car el meditat i expressat sembla més aviat allò que, deixant de banda la percepció, es mantindria sols com un ens característic.

No cal fer una discussió a propòsit de l'origen del mediat, és a dir, de l'àmbit en què se sospesa quelcom o se'n parla, per tant on no s'està abocat al percebut o imaginat. Potser s'adquireix amb el guany del llenguatge, o potser s'és capaç d'assumir el llenguatge perquè aquest àmbit hi apareix, o àdhuc no és impossible que les dues coses siguin certes alhora.

Si més no el percebut o imaginat suposa ja el mediat, és a dir, s'hi és, en un tot, on l'ocupació situa. No hi ha una pura immediatesa si es deixa de banda algun cas extrem (una reacció sobtada, per

exemple): l'ocupació del que em rodeja va lliurant una familiaritat que, malgrat que no ho explicita, coneix cada cosa, sap què és. I prou del que es pensa i es parla es fa referent al que s'ha percebut o imaginat (per exemple, quan es parla d'un conill).

Tanmateix el mediat gaudeix en conjunt del seu tarannà i és irreductible a pertànyer sols a la representació perceptiva o imaginària. Això s'exemplaritzà sobretot en el llenguatge: aquest es descabdella per si mateix i palesa múltiples funcions en les converses quotidianes i els advertiments, en l'estudi i l'observació, en la literatura i en el món dels negocis. El llenguatge de la filosofia és una tasca particular seva que no pot evitar que s'exerceixi amb grans trets de les seves tasques quotidianes.

Així mateix la relació entre pensament i llenguatge permet suggerir que el primer es troba en el segon, i també més enllà d'aquest, sense que pugui estar-se'n a l'hora de reafirmar els continguts. Val la pensa de mantenir que pensem i parlem sense fer-ne una qüestió cabdal.

Els afers del pensament es troben entrelaçats doncs amb els del llenguatge¹⁶, i la seva significació inclou significació verbal, context, i actitud, aplegadamente. Per tant l'oferiment es troba de diferents maneres en l'activitat. Unes tal consideracions globals no han d'impedir que s'atengui trets singulars del que es pot anotar, que sempre, és clar, no es poden expressar sense context, etc.

2. ESBÓS DEL PAPER DE LA IMAGINACIÓ.

S'hauria d'estudiar amb detall les relacions entre l'imaginat i el mediat. No hi ha dubte que l'origen del primer és allò percebut, i alhora hi ha la possibilitat d'una combinació d'una qualsevol cosa imaginada amb una altra, de manera que deu ser un dels mitjans privilegiats de nous conjunts representatius, i d'explorar les seves possibilitats: llegendes i mites, històries i narracions, teories comunes de la ciència i prospeccions futuristes, tenen en la imaginació creadora una font inesgotable de fecunditat.

¹⁶ Cf. *Filosofia del llenguatge* QF56.

La relació entre pensament i imaginació no sembla sense dificultats. De vegades el que es diu es fa imaginant, de manera que tant s'hi expressa que es pensa com que s'imagina. És possible que en moltes formes mediatas hi hagi un esvaïment imaginatiu, de manera que deu ser delicat per a un mateix d'assegurar si ha imaginat o no.

Es reblaria, deixant els estudis formals, la complementarietat entre percepció i mediació, mentre es defensaria que el percebut ja suposaria la segona. També hi hauria tota mena de graus representatius fins a potser esvaïr-se del tot. Llavors el pensament i el llenguatge sense representació, al marge ara de les formalitzacions, s'hauria d'assumir com una activitat que permet, a semblança de l'imaginat, múltiples combinacions i confegiments.

3. ALGUNA CARACTERITZACIÓ MÉS DEL QUE ES PENSA I ES DIU.

Deixarem els possibles orígens de la mediació, si s'imagina o no: entrarem en la consideració de la raó sense introduir més dificultats i entrelaçaments.

Assumim que s'hi és, en el mediat: la seva explicitació des del que es percep, per exemple, palesa la resta a la seva manera en implicitació.

No sembla que calgui ara insistir-hi molt, en tot això. Algunes indicacions, però, mereixen ser esmentades.

Car les circumstàncies poden ser varies: per exemple, allò representat pot arribar a mantenir-se com a implícit d'un mediat explícit que no hi té res a veure. És a dir, es pot romandre en el pensament o, en conjunt, en el corresponent llenguatge.

És clar que aquesta explicitació deu poder tenir molts esclariments, àdhuc remetre d'alguna manera al cos, i hi hauria aquí una direcció d'estudi específica.

Independentment d'això s'hi exemplaritza la superació del límit físic de la percepció. La circumstància que les imatges acompanyin de vegades el que es pensa, o s'expressa, assenyala potser alguns dels seus orígens lligats al paisatge perceptiu, si més no avisa de la tendència a referir-s'hi.

Es fa de moltes maneres, i quotidianament es va desplegant arreu en tota mena d'explicitacions: quan s'està concentrat en quelcom i quan es bada, en la conversa i en el deixar-se portar per imatges i cabòries, en l'atenció a un dolor o angioia, i en la manifestació d'una il·lusió o un gaudi, a banda de les mil sol·licituds des de la realitat física i des del mateix cos propi.

4. LA RAÓ COM A RECALL.

El mediat, quan supera l'àmbit circumscrit perceptiu, sigui imaginat o sense fer-ho, eixampla d'alguna manera allò on s'hi és.

Però l'ocupació suposa la situació, que inclou la situació corporal-natural, els altres presents, imatges, etc.

Des del punt de vista d'un mediat que imagina o no, i sense moure'ns-en, si no s'hi afegís res més, l'eixamplament que suposa seria eixorc perquè fora cec a allò que no fos aquell mateix o, a tot estirar, quan no ho atengués, al fet de correspondre a allò que es té davant.

L'única manera eficient de no trobar-se forçosament solidari dins dels límits d'un tal present rauria a poder introduir-hi simultàniament, per exemple, més pensaments, fossin com fossin, o llenguatges (en tant que inclouen el pensament o el què). Però això tal qual és impossible si es pretengués una multiplicitat d'explicitacions simultànies.

És clar que l'ocupació situa: si és capaç de perllongar pensament i llenguatge amb pensament i llenguatge, s'altera la corresponent situació amb pensaments i llenguatges, i els pot tenir presents en un problema.

Això sembla que és el que es fa quotidianament i també en dur a terme una recerca de la ciència: precisament *pel recull d'una tal pluralitat en el plantejament d'un qualsevol afer es parla de raó*. Se supera, quan és el cas, no sols els límits perceptius, sinó també un cercle tancat d'un pensament (imatge o no) o d'un llenguatge.

No hi ha raó sense una explicació amb els seus implícits; àdhuc la raó va més enllà d'ordenar pensaments i llenguatges: hi ha una relació amb els afers naturals, es percep sense dificultat, es té un cos,

es bada amb prou pensaments i llenguatges, i s'ensopega les raons quan s'hi pensa o s'hi expressa això o allò, on s'hi pot trobar implícit fins i tot, formant-ne part, allò percebut, imaginat, sentit.

Versemblantment es fa així d'acord amb les urgències.

Les preguntes per què, per a què, com, i potser moltes més, s'ofereixen com a comandes d'exercicis de raó; en són exercicis la comprensió, el fer-se càrrec; s'hi manté una qualsevol previsió; és per la raó que hi ha l'orientar-se; una qualsevol explicació, esclariment, indicació, suggeriment, s'hi encamina. Es tracta que una qualsevol activitat que no es mantingui en la contemplació de l'estona s'expandeix per força, no enllà d'aquella, sinó integrant allò que tracta.

5. LA INTEGRACIÓ EN LA RAÓ.

Hi ha l'explicació de quelcom, se'n lliura el rellevant, s'hi afegeix l'assabentar-se d'això o d'allò: l'explicació, les causes, etc., es van integrant en la situació com a entitats deslligades. És a dir, hi ha explicació perquè hi va havent una integració de la passa o passes anteriors en allò explícit últim, de manera que s'hi troba una característica situació, que va esdevenint precisament la de la raó, que no dissol allò integrat. Si els afers explícits, etc., *es conserven, és l'exercici de l'activitat, on apunta l'ocupació situacionadora, el que descabdella temes i recursos integrats*¹⁷. L'explicació comporta un haver-s'hi implicat, i es torna a un altre afer, i després s'explicita el d'abans una altra vegada, de manera que sempre s'és en un present que integra, on lliurar una causa, etc., no és res més que un nou explicar-ho en un implícitament ininterromput.

És així com hi ha un esforç a comprendre l'altre, atenent un va-i-bé explicitador en un implícitament constant.

Això valdria també per a les descripcions de viatges, per a les converses, per a les explicacions dels jocs, etc.

¹⁷ Precisament, amb l'antic terme «lógos», s'hi podria expressar aquest tarannà: la raó de l'activitat pel fet de lliurar-se com un tot integrat, pòsit i apuntament que dansa d'acord amb el ritme en què s'ocupa dels afers.

6. UNA INTEGRACIÓ PRESENCIALMENT PETITA.

En raonar hi ha quelcom notat, es passa a un nou aspecte, potser s'atén quelcom natural, etc. Certament no n'hi ha confusió, com no n'hi ha d'objectes naturals: es manté discriminades totes les realitats, siguin pensaments i llenguatges, o afers naturals i corporals.

Això vol dir que la raó demana una característica activitat per la qual s'ha de mantenir present les seves discontinuïtats.

Però alhora implica que no es pot pretendre que hi hagi una raó d'afers explícits i implícits més enllà d'una parell, o àdhuc potser tres.

És clar que l'explicitació de cada implícit pot provocar un implícitament d'altres implícits que, sol·lícits, permeten de prosseguir l'experiència de la raó, de manera que aquella migradesa es converteix en una renovació ininterrompuda mentre el procés racional avança. En efecte hi ha un pòsit de pensaments pensats, i de llenguatges expressats, fora de l'abast, o que es col·loquen fora de l'abast, ara recurrents. Tot plegat suggerint quelcom del cos, que permet anar contribuint a una determinada situació racional en profit d'alguna qüestió.

La qual cosa fa palesar que, fins i tot a nivell de raó, allò que es repassa es fa implícit, i després està a disposició sense fer-se present, l'únic que se sap és que és sol·licitable; o que se sol·licita d'altres pensaments i llenguatges a mesura que se'n té necessitat.

En conjunt les explicacions quotidianes treballen sempre suposant que els afers aniran apareixent, gràcies doncs a tot allò adquirit i que es lliura quan se'l sol·licita. D'aquí el permetre's estudiar de nou allò que es creu que s'ha de portar a col·lació, independentment del valor de què puguin gaudir les passes raonadores.

Cal recordar que la raó recull elements, i que sempre que ocorre hi ha raó. La raó no pressuposa que hi hagi necessitat de l'un a l'altre, implicació mútua, urgència a trobar-se junts, il·luminació de l'un per l'altre, etc.; tampoc no ho exclou: tanmateix hi ha raó sols perquè hi ha hagut integració: qualsevol trampa discursiva es manté com a raó.

7. COHESIÓ I COHERÈNCIA.

Es pensa (s'imagina o no) una específica cohesió racional a través del silenci i a través d'un qualsevol llenguatge.

¿Tota cohesió o integració és coherència? Sens dubte es tracta d'un assumpte del tot i de la part: la coherència és cohesió, però no es podria afegir que una qualsevol manera d'entomar els assumptes o d'expressar-los és coherent, o si més no, igualment coherent. La coherència fora un tipus d'integració, però admetria molts matisos. Hi hauria propostes coherents i d'altres vegades semblarien incoherents – però hi aniria havent sempre una coherència natural, dels moviments del cos entre les coses, d'actes quotidians, de converses, etc., de manera que el fet de parlar de coherència estaria condicionat tant per allò que s'assenyala com pels components que integren el tot.

És així com es pot admetre que es compari cohesió i integració, i la coherència, amb el tot i la part: allò incoherent s'ofereix encara amb alguna mena de cohesió.

En conjunt una integració és una resultant racional.

Per això, en la raó, no tot hi és igualment: hi ha també una específica implicació, en un moviment racional que s'allarga d'acord amb les necessitats.

8. LA COHERÈNCIA I LA RAÓ.

1. Qualsevol cosa que sigui la coherència (o la incoherència) es troba en la mateixa activitat, però per a afers molt diversos.

Tanmateix s'ofereix en temes dispars: se segueix quelcom natural en conjunt coherentment; un paisatge, un procés, les parts d'un tot, etc. És clar que el que és físic permet la seva coherència.

Una cosa semblant valdria per a les actuacions dels uns respecte dels altres¹⁸ o dels processos corresponents. Per exemple, el que es té en compte a propòsit dels desplaçaments («ha hagut de sortir al carrer

¹⁸ Aquí no és el lloc per a estudiar el llenguatge en les tasques de cada dia i en els diàlegs. Tanmateix caldria postular arreu que s'hi troba algun criteri de coherència o, si més no, de cohesió. Cf. *Filosofia del llenguatge*.

per a arribar a la plaça a trobar-te», etc.), i tot allò que convingués d'aquest caire.

Independentment ara del que s'avaluï com a correcte o no (i per què ho és) hi ha coherència entre la defensa d'això o d'allò, i la posada en pràctica d'això o d'allò.

I es perllonga una coherència natural quan s'ha volgut estudiar models astronòmics o atòmics.

Després hi ha les coherències d'allò que és lògic, del discurs formal matemàtic, i moltes d'altres.

En conjunt no hi ha un criteri extern de coherència independent dels varis casos. Però no n'hi ha cap que no sigui un exercici racional.

També en general hi ha incoherència en la mesura que es troba o es pot trobar coherència.

2. Parlem de la coherència a propòsit d'afers perceptius o imaginats, corporals o en els diàlegs, i cal subratllar que no es tracta que un objecte natural o el moviment del cos puguin mantenir una raonabilitat en tant que concrets. La raó s'expressa com a mediació, i és des d'aquí que s'assumeix una qualsevol raó del concret. Ja s'assumia que l'atenció al concret implicava el mediat, i ara s'accentua que a través del mediat es pensa i es parla del concret, que es pot trobar implícit.

D'altra banda l'estudi del llenguatge reblaria que aquest es lliura a tall de mediació.

9. SI CONVÉ EL PAS A LA RAÓ DEL MANIFEST.

S'abraça les raons que es vol, i ningú altre no pot estimar que no es pensi o es parli racionalment.

Sense fer esment d'una qualsevol formalització, que mostra les seves pròpies necessitats, o d'algunes característiques del llenguatge de la ciència, posats a voler una discussió de raons a fi de guanyar-hi un acord, el millor camí semblaria, d'una banda, el de remetre's als afers concrets de la natura, del cos, dels altres; és a dir, d'abandonar una discussió verbal en profit de fer-ho en les concrecions. Des

d'aquest punt de mira tot allò representatiu seria el que podria avalar una raó.

D'altra banda, però, hi hauria manifestacions entrelaçades amb afers del tall de les coses perceptives o corporals que s'haurien d'estudiar i de discutir també amb raons: per exemple, el mateix llenguatge copsat com a quelcom palès, amb formalitats, imatges, i significació, tot plegat formant part dels fenòmens.

En conjunt li tocaria, a la filosofia, avalar les seves raons, i si caldria circumscriure's als fenòmens o no.

10. LA RELACIÓ COM A RAÓ.

Hi ha l'estudi de les raons bàsiques i les inferències, de la part i el tot, dels projectes i de les planificacions, etc.

També una qualsevol relació seria una raó, mentre se l'explicitaria ara des d'un terme de la relació, ara des de l'altre: ho faria la relació entre dues coses iguals, entre l'espai de la dreta i el de l'esquerra, la que s'establís entre l'espai i el temps, la relació que s'hi trobés en l'associació.

Una relació seria doncs una raó, i alhora una raó fora com a mínim una relació.

I, deixant qualsevol esment a formalitzacions, es pot posar en relació dos afers no manifestos pensats i expressats, en un llenguatge que pot anar estant integrant-se a través d'una relació de significacions verbals.

11. NOTA PRIMERA. ALLÒ SENTIT I LA RAÓ

L'observació de quelcom natural pot dur a l'explicitació d'un llenguatge: hi hauria implícitament la cosa concreta palesant el tarannà de l'activitat.

L'ocasió d'entomar-ho des del tracte concret manté això o allò implícitament, i es perllonga en pensaments de tot tipus, i en llenguatge. La integració de la raó es fa també des de tot allò natural i corporal que es vulgui, i abraça el que sigui.

Ara bé: l'activitat sent, i també té condicions que la lliguen al cos. Ocorre que la consideració d'un desig o una por, un plaer o un dolor, ha de portar a una aproximació com la que s'ha esmentat.

Car aquí allò sentit d'un desig, per exemple, pot dur així mateix a l'explicitació seva efectiva, que passa després a un moment mediat seu que pot integrar-se en una raó que considera el desig, mentre el manté efectiu implícitament (i explícitament).

És així, per exemple, com se sap què es desitja o quin és el plaer. El desig convida a una coherència: es desitja tocar l'aigua de mar, hi ha com un programa a realitzar, si convé se'l desplega imaginàriament (primer un apropament, després l'ajupir-se, al final se la toca amb la mà). Arreu pot mantenir-se una coherència: tant quan es planifica el desitjat com quan s'imagina que se l'està realitzant, mentre arreu es fa mediatament.

Promovent la coherència que els és pròpia, a les passions, cosa que vol dir que l'activitat no s'està d'habitar-les en l'accepció de saber què sol·liciten, conviden, allò sentit, quan es manté amb paràmetres raonables, troba en l'activitat la manera efectiva de ser-hi i de convocar una raó integrada.

No és ara el moment de discutir-ho més. Si més no s'assumeix la possibilitat d'ocupar-se de quelcom, de considerar-ho, i d'integrar-ho en una activitat coherent que manté implícitament la seva efectivitat, i que això passa arreu d'allò que s'atén.

Tot el que se sent podria trobar-se implícitament (i explícitament) en l'exercici de ser-hi mentre, sabent-ho (mediació), es faria integrable com a raó.

12. NOTA SEGONA. INTEGRACIÓ I OFERIMENT.

La necessitat de parlar de la integració de la raó rau en la varietat d'allò que s'ofereix.

Si més no, amb el coneixement concret dels afers naturals, tot allò sentit, i les imatges, els pensament de tota mena, amb els corresponents llenguatges, si és el cas, n'haurien de ser-ne exemples.

Certament aquella necessitat deriva específicament del fet que allò explícit-implícit no apunta suficientment el seu caràcter *ordenat*.

S'hi incorpora una integració que fa que depengui de com s'està actuant, que és capaç de lliurar allò que fa que hi hagi una comprensió, orientació, etc..

Quantes menes de determinacions racionals són possibles deu ser una tasca que ara no cal dur a terme. Pel cap baix una qualsevol activitat deu portar algunes condicions: car la raó suposa repassar afers físics, històries personals, imatges, sentiments, etc., esdevenint alhora una explicitació que va implicant mentre va integrant el que convé.

No hi ha una sola racionalitat, i els graus de coherència semblen molts en l'accepció que hi ha força diferències entres coherències (i incoherències) i que les cohesions es compliquen i se simplifiquen de formes varies.

13. EL COS EN ELS OFERIMENTS.

Pel coneixement natural s'atén tot allò que rodeja; amb les imatges s'està en contacte amb una realitat que ha depès del que s'ha percebut. I un estudi des dels sentits i des de la motricitat corporal perllongaria les consideracions a propòsit del perceptiu¹⁹.

Hi ha factualment una diversitat d'afers a nivells diferents, i que permeten complicacions com la raó. Les realitats s'ofereixen plurals, i això no és simplement un fet extrínsec seu, sinó l'única manera que es disposa per a gaudir del ventall natural i corporal, de les imatges, i del pensament o llenguatge del cas.

Certament no s'abraça més que un camp visual, que depèn del lloc del cos propi. I el seu complement seria que hi ha un camp perceptiu que és va desplegant: en una altra accepció el pensament d'una qualsevol mena, i el llenguatge, entre moltes altres característiques, permetrien superar-lo. Hi hauria també una indicació, que en derivaria, per a la raó.

S'admet així mateix que deu dar-se arreu el suport del cos (que es troba més enllà del fenomen), a més de tot el patit.

Igual que en d'altres apuntaments es podria postular el cos com l'origen dels oferiments, i es tornaria a topar amb la circumstància que

¹⁹ Cf. per exemple, *Propostes en ocasió del cos i de les passions* QF13.

no es podria estudiar res sens el gaudi de tots els apuntaments, que no hi hauria realitat que no els lliurés.

Al cap i a la fi els coneixements representats i els no representats són oferiments.

14. LA FACTICITAT DE LA INTEGRACIÓ.

D'altres consideracions fan veure que és fàcil pensar, sigui com sigui, i expressar-se, sense que se sàpiga ben bé com es fa. Sens dubte imaginem que hi ha un cos no lliurat fenomènicament, que d'alguna manera, fora de l'abast, permet satisfer les nostres sol·licituds; allò pensat i expressat no es faria present sense un tal procés amagat, però tampoc no s'hi faria sense l'activitat que ho duu a terme. També s'admetrà que, el pensament enllaçat més o menys amb el percebut i amb l'imaginat, s'hi podria trobar força expressions d'imatges recreades que mai no han pogut originar-se tal qual dels afers naturals, etc.

La rellevància d'això es perllonga a la raó: s'atén quelcom, després hi ha un segon element, i es fa possible de comprendre-ho integradament. Allò segon, per exemple, suposa el primer, que no cal que s'esvaeixi, amb el segon.

Allò integrat ha anat dependent de l'activitat i alhora hi ha la mateixa integració com a quelcom fàctic, que deixa conjecturar de bell nou un cos no dat. Sense aquesta facticitat no es podria raonar, es depèn de cap a cap d'aquest estar al nostre servei, de trobar-se a mà i que depengui, més enllà de l'esforç i de la perícia, de l'activitat.

Llavors s'és capaç d'admetre que una qualsevol inferència suposa l'activitat que la fa seva, i alhora es duu a terme gràcies a un cos que imaginem a partir de la facticitat de la integració.

Si hi ha alguna lògica la necessitat seria assumida per l'activitat que la recorre mentre la facticitat de la integració deixaria suposar la seva dependència d'un cos no fenomènic.

VI
EL FACTOR
EN L'OBERT
(les finituds)

No cal sols portar a col·lació el fet de percebre i el llenguatge, àdhuc d'haver-hi moltes menes de raons: car es troba un altre tret important, també prou difícil de parlar-ne

1. UN NOU APUNTAMENT.

1. Es copsa també des de l'afer d'on és apuntament.

Se l'abasta millor pel fet que permet manifestar-se quelcom d'alguna manera, que per una qualsevol pretensió de tenir-lo davant. Car se'l suposa en experiències específiques i, en conjunt, s'ha de comptar-hi en un qualsevol assumpte. No deu haver-hi un exercici que no necessiti d'elucidar-se també gràcies a un tal factor.

2. Per exemple, no se sap on són uns papers escrits, i se'ls busca. Sens dubte es diu que no hi són perquè, escorcollant aquí i allà, no hi apareixen, no es troben a l'abast. Es pregunta on deuen ser, es desencadena una colla de moviments, alguns dels quals una mica erràtics, i es va mantenint la decisió exploratòria i els varis comportaments fins que, valgui el cas, es canvia l'estratègia perquè la regirada no ha lliurat resultats.

Aquí posem atenció al fet mateix d'adonar-se de la incoació de tot plegat: aquell moment en què encara no ha arrencat una colla d'anades i de vingudes, de registres i d'observacions, però en què se sap el que es busca i el que s'està a punt de fer.

Doncs bé: sembla important de remarcar que allò fins ara representat, pensat, o expressat, no podria esgotar l'estudi d'aquest inici, en el sentit de pretendre que cal no explicitar-hi res més.

Car ara volem assenyalar, per tant explicitar, quelcom que estimem que s'hi troba implícitament en un qualsevol cas.

Sembla que l'estudi *explicitador* permet afegir alguna cosa que s'ha de lliurar fenomènicament. Per exemple, que l'inici d'anar darrera d'uns papers inclogui la seva pròpia delimitació, un estar delimitat.

Llavors, *fent una passa més* que permeti assumir amb comoditat de què estem parlant, si una tal delimitació no circumscriu a tall d'un

haver-hi una cosa exterior que constreny, aquella passa més permet adonar-se del *saber de la finitud de l'activitat pròpia, i així d'un present..*

La delimitació mereix una rellevància i fa adonar-se perfectament de com s'hi és: així s'admet que no s'està tancat, no s'és mera opacitat, se sap d'*una finitud desclosa internament*²⁰.

Quan s'ha volgut recuperar els papers, s'ha produït una colla de conductes que han anat mantenint poc o molt un estar limitat: i aquí ens ha interessat justament aquesta finitud donada que, portada més enllà, ha permès explicitar aquesta interna desclositat, i no el fet d'haver-hi algun tipus d'avançament del que se cerca.

No sembla que costi d'abraçar que s'hi introdueix un factor no tractat abans i que implícitament deu ser-hi arreu: aquell que, en la circumscripció del que sigui, se sap per explicitar una tal limitació, i que no caldria adjudicar-ho a res més que no sigui al real del cas.

3. El factor en l'obert no hi afegeix significació, ni cal comprendre'l com un pas cap a algun enllà.

El real està apuntat així sense que aquest factor mai no es lliuri independentment dels altres apuntaments. Es tracta d'un fet fàctic que s'explicita ben bé gràcies a una modalitat, de manera que no sols hi hagi una ocupació amb un oferiment (i els altres apuntaments), sinó que així mateix, sense perdre que hi hagi oferiments (i els altres apuntaments), es faci un saber d'una circumscripció, desclositat, etc.

Sens dubte una tesi que expliqui una qualsevol finitud a tall d'una adquisició del cos sempre es possible, i de fet fa comprendre-ho. Ocorre que sols es pot estimar com una resultant d'un cos quan s'ha abandonat allò fenomènic: aquest cos és no fenomènic. L'estudi abandona la positivitiat. Seria fàcil de discutir-ho amb més detall, i fer concloure que sembla més convenient d'atendre's als fets i perseguir allò que puguin anar recollint.

Es remet el lector als diferents llocs en els quals s'ha tingut una especial cura de les afectacions dels afers pel factor en l'obert²¹.

²⁰ Amb el desclòs, hi expressem l'explicitació del finit, pel fet que el real es mostra obert a si. L'experiència del finit lliura alhora la seva condició.

²¹ Cf. *El finit de l'ésser* QF15-17.

4. El factor en l'obert, se l'expressa des de l'activitat corresponent.

Es tracta d'un apuntament més al costat dels altres: del fet de ser allí dels objectes (amb una variació), de les representacions, del pensament i d'allò per la qual cosa hi ha integració (es parla de raó, de coherència, etc.), mentre sempre se sap (explícitament es parla del conscient), d'atendre alguna cosa (s'esmenta l'organització per la qual hi ha ocupació), d'esdevenir (hi ha temps), d'estar desclòs i finit (s'expressa el factor en l'obert).

Llavors no ha d'estranyar que cadascun d'aquests apuntaments arrossegui els altres perquè no són independents: no hi ha factor en l'obert que abandoni l'ofert, que no se sàpiga, que no n'hi hagi ocupació quan se l'explicita, que no duri, que ignori tot el deïbit, malgrat que no es pugui tenir en compte tots els apuntaments alhora.

Tanmateix cal tenir cura que, així com són desiguals els oferiments, són prou diferents les modalitats del conscient, es distingeixen les alteracions de les ocupacions pel seu tarannà, i hi ha prou variacions, a més a més dels molts esdeveniments, el ventall del factor en l'obert suposa les seves pròpies finituds: per exemple, una activitat d'observació natural es concentra en el percebut i deixa implícit el factor en l'obert, que es fa més atès en les meditacions, etc., i en cap cas el seu atès no ha de pressuposar l'esvaïment dels altres apuntaments.

2. EL FACTOR EN L'OBERT I LA DEPENDÈNCIA CORPORAL.

1. Si més no el que s'ha comentat a propòsit dels altres apuntaments seria vàlid per a aquest. Però la circumscripció per la qual s'assenyala el factor en l'obert no sembla fàcil d'explicar des del cos sense anar més enllà del que és dat fenomènicament.

Caldria no antropomorfitzar-lo de cap a cap. La circumstància que es trobi arreu gaudeix d'una explicació, sí, per les condicions corporals paleses fenomènicament (el cos físic enmig de cossos naturals i les derivacions d'aquest fet), i es pot conjecturar també un cos com a suport corporal. Tanmateix el saber d'una delimitació

formaria part del real que es copsa, i el que instruiria aquell factor s'hauria de considerar la manera necessària de dar-se quelcom.

2. El real no estaria sense més subsumit pel cos.

Es podria imaginar que el suport que és sempre el cos hi intervingués, àdhuc es podria fer la conjectura que una realitat hagués estat la resultant del cos a través de camins que s'ignorés, però complicats, certament amb la intervenció d'altres cossos naturals.

Tanmateix semblaria més d'acord amb allò que és real la seva exploració, quan aquest sí que es lliura, no com a conjectura, sinó com a fenomen.

A més a més la conjectura no faria canviar les manifestacions no corporals de l'experiència (juntament amb les que ho són): les consideracions s'haurien de fer al marge de la hipòtesi, perquè no hi aportaria res.

No es podria sobrepassar el real, no se'l superaria, i l'estudiós hauria de cenyir-se a respectar les seves disposicions i de ponderar les diferents circumstàncies dels seus avatars i del seus apuntaments.

VII

UNA TASCA

SENSE TERME

1. Una introducció a la filosofia no podria deixar de banda la circumstància que una gran part del seus interrogants s'originen precisament quan cerca de considerar les ocurrencies d'acord amb alguna característica.

Moltes de les seves recerques procurarien d'anar a l'encontre de quelcom que avalaria una resultant obtinguda, no pas perquè aquesta última no fos vàlida, sinó pel fet que es voldria percaçar com s'origina (per exemple, l'àlgebra des dels afers representats, la teoria política des de la interacció immediata); d'altres vegades se centrarien a estudiar el contingut d'alguna experiència precisament per a clarificar-lo, és a dir, per a comprendre'l (per exemple, quan algú fa qüestió del que és una cara bonica); encara algunes més podrien deturar-se en el fet d'assumir quelcom (per exemple, la correcció d'un comportament), etc.

Pel cap baix sembla que no es pugui treure l'entrellat per endavant dels molts afers. És doncs en l'accepció d'aquestes varies direccions d'estudi que s'afirma que la present disciplina remet a una exigència determinada: per als tres casos esmentats d'exemple es parlaria d'una gènesi òntica, d'una crítica òntica i d'una cerca òntica, respectivament.

Precisament es diu que la nostra disciplina té en compte l'ens²², però ho fa a partir de l'admiració (o l'angoixa) dels afers, o de l'ens respectiu, i del fet de trobar-hi alguna dificultat; es preguntaria què hi ha²³, i d'altres.

No seria estrany que l'aspiració de la filosofia pressuposés el coneixement de totes les disciplines.

²² Al preàmbul ja s'ha fet notar que l'expressió d'un ens no és ben bé la d'un blanc de paper, etc.

En efecte quelcom pot ser un paper, una cosa, o un ens: és un paper per suposar una multiplicitat qualitativa a descriure; és cosa perquè és un individu; és un ens perquè se l'assumeix com a manifestació.

²³ Es preguntaria «què hi ha»: s'ignoraria la resposta. A la filosofia, no li interessaria la pregunta més que en l'accepció que dugués a alguna recerca i a alguna troballa de manera que hi hagués alguna comprensió (hi ha això i això altre,...). La pregunta doncs es fa a propòsit de quelcom particular o d'un saber que d'una manera o d'una altra desperta admiració o angoixa.

2. La tasca de la nostra disciplina es troba en un llenguatge que, en allò que és més bàsic, no ha perdut el donat. Se la duu a terme perquè és capaç d'aportar quelcom que faci comprendre, per exemple, què és la unitat, on es troba allò correcte, com s'origina la noció d'intensitat elèctrica. És a dir: cal considerar quelcom a propòsit dels objectes físics i com també se'n fa ciència; sobre els aspectes quantitatius de les coses i quins són els canvis que han menat a l'exercici que es fa en les ciències exactes.

S'hi troba així mateix afers com: què vol dir que hi hagi un passat històric, si es pot esperar alguna cosa; cal tenir també present què implica la relació amb els altres, s'ha de parar a repensar la bellesa i d'altres vivències entusiàstiques. Tot està per a redescobrir.

Si més no sembla que hauria d'incorporar especialment raons, i per tant comprensions, a banda de suposar, és obvi, uns qualssevol apuntaments.

Car certament s'hi pot trobar explicacions. N'hi ha quan quelcom *conté en el seu si un no oblit d'allò que integra, i llavors es va progressant tant com es vulgui o es pugui.*

La qüestió consisteix a no perdre el fil conductor, i es fa mentre s'atén el que hi ha de rellevant en cadascuna de les qüestions. L'encert del quefer procura versemblantment de lliurar una expressió que es va relligant – hi ha un tal oneig en el conjunt –, una coherència.

La feina no s'acaba mai: les evolucions que permeten que les consideracions es vagin relligant, que hi hagi coherència, no es poden dir que són definitives en cap accepció; no són necessàriament les millors, no impliquen que no permetin d'altres aproximacions més serrades o ajustades. A més a més un tema duu a un altre sense que mai no es pugui acabar-los. Després hi ha l'oblit: s'ha de repensar el que s'havia aconseguit pel simple motiu que ja no es recorda; una tasca continua perquè constantment s'ha de recomençar.

Es vol doncs comprendre. Què vol dir ara, en aquest àmbit, comprendre? Adonar-se del que hi ha i del que no hi ha en els fonaments dels problemes afrontats en la nostra disciplina.

Si s'arriba a admetre que no hi ha res més a comprendre en alguna direcció, tema o aspiració, algú ho ha d'indicar, amb els únics

requisits de no assumir allò que suposa una distorsió, no deixar sense discutir aspectes que s'admet ja com a vàlids, no invocar quelcom inacceptable tal qual perquè no se'n sap sortir millor, no deixar allò autèntic en totes les accepcions malgrat que comporti costosos esforços.

S'és capaç, aixecant la mirada, d'albirar els horitzons d'una dansa, d'un exercici de ser-hi. Dansa mai no cega que remulla els peus en l'oneig de les coses.